

**Dolnośląski
Wojewódzki
Urząd Pracy**

Raport z monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w woj. dolnośląskim za 2016 r.

Czerwiec 2017

Inspirujemy do działania

SPIS TREŚCI

1. Wstęp	3
1.1. Podstawowe pojęcia i definicje wykorzystane w Monitoringu:	4
2. Analiza ogólnej sytuacji na rynku pracy	9
2.1. Bezrobotni i oferty pracy	9
2.1.1. Stan bezrobocia na koniec 2016 r.	11
2.1.2. Napływ bezrobotnych w 2016 r.	15
2.1.3. Analiza bezrobotnych oraz ofert pracy według Wielkich oraz elementarnych grup zawodów 19	
2.1.3.1. Stan bezrobocia na koniec 2016 r.	19
2.1.3.2. Bezrobotni absolwenci na koniec 2016 r.	22
2.1.3.3. Długotrwale bezrobotni na koniec 2016 r.....	23
2.1.3.4. Bezrobotni bez zawodu	25
2.1.3.5. Napływ i odpływ bezrobotnych w 2016 r.....	26
2.1.3.6. Oferty pracy	30
2.1.3.7. Analiza niedopasowania struktury bezrobotnych i ofert pracy.....	33
2.2. Badanie popytu na pracę.....	35
2.2.1. Pracujący.	36
2.2.2. Wolne miejsca pracy.	40
2.2.3. Nowo utworzone miejsca pracy.....	42
2.2.4. Płynność miejsc pracy.....	45
3. Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych	45
4. Analiza umiejętności i uprawnień	49
5. Analiza rynku edukacyjnego	52
5.1. Analiza uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych oraz studentów ostatniego roku studiów.....	54
5.2. Analiza sytuacji absolwentów szkół ponadgimnazjalnych.....	57
6. Analiza dolnośląskiego rynku pracy na bazie badania kwestionariuszowego	60
7. Prognoza dolnośląskiego rynku pracy	63
8. Podsumowanie	64

1. WSTĘP

Podstawę prawną do sporządzenia Monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych dla województwa dolnośląskiego stanowią zapisy Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (jednolity tekst ustawy: Dz. U. 2017, poz. 1065). Zgodnie z art. 8, ust. 1. pkt 3 tej ustawy, do zadań samorządu województwa w zakresie polityki rynku pracy należy opracowywanie badań i analiz rynku pracy, w tym prowadzenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych oraz badanie zapotrzebowania na pracę w celu podniesienia efektywności prowadzonych działań na rzecz wzrostu i promocji zatrudnienia.

Niniejszy raport został stworzony w oparciu o nowe zalecenia metodyczne przygotowane w ramach projektu „Opracowanie nowych zaleceń metodycznych prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych na lokalnym rynku pracy”, zamieszczone na stronie internetowej: <http://instytut.inse.pl/monitoring/Metodologia.pdf>.

Zakres przedmiotowy monitoringu dotyczy analizy strony podaźowej oraz popytowej rynku pracy, z uwzględnieniem grup zawodów, określonych w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz. U. 2014, poz. 1145) oraz sekcji PKD wprowadzonej Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 1 kwietnia 2009 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) – Dz.U. z 2009 r. poz. 489).

W raporcie wykorzystano różne źródła danych. Podstawowym źródłem informacji o bezrobotnych i ofertach pracy w przekroju grup zawodów, są dane ze sprawozdania MPiPS-01. Z uwagi na to, że pracodawcy nie mają obowiązku zgłaszania do powiatowych urzędów pracy wolnych stanowisk pracy, w monitoringu wykorzystano dodatkowe źródła informacji o popycie na pracę w postaci wyników badania ofert pracy upowszechnianych za pośrednictwem portali rekrutacyjnych w Internecie, a także badania dotyczące rynku pracy prowadzone przez GUS (Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności oraz badanie popytu na pracę). Analizę wzbogacono także o wyniki badania kwestionariuszowego przedsiębiorstw na lokalnym rynku pracy. Monitoring obejmuje również analizę danych dotyczących rynku edukacyjnego, pochodzących z Systemu Informacji Oświatowej MEN.

Zgodnie z założeniami metodologicznymi, badanie w postaci monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych powinno być kluczowym narzędziem wykorzystywanym przy planowaniu i realizacji działań prowadzących do osiągnięcia równowagi na regionalnym rynku pracy. Założono bowiem, że będzie ono istotnym źródłem informacji zarówno o rozmiarach i strukturze podaży pracy, jak i o rozmiarach i strukturze popytu na pracę i potrzeb kadrowych pracodawców. Monitoring powinien służyć też koordynacji szkoleń bezrobotnych z potrzebami

rynku pracy oraz stanowić podstawę do kształtowania szkolnej oferty edukacyjnej (ze szczególnym uwzględnieniem szkół zawodowych).

Wprowadzenie od 2015 roku nowej metodologii prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych wprowadziło nowe, różne od poprzednio obowiązujących definicje zawodów deficytowych i nadwyżkowych oraz nowe pojęcia i wskaźniki.

1.1. PODSTAWOWE POJĘCIA I DEFINICJE WYKORZYSTANE W MONITORINGU:

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych – proces systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących kształtowania się popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno-zawodowym oraz formułowania na tej podstawie ocen, wniosków oraz prognoz niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania systemów: szkolenia bezrobotnych oraz kształcenia zawodowego.

Zawody deficytowe to takie, na które istnieje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba bezrobotnych w danym zawodzie. Na potrzeby opracowania rankingu zawodów deficytowych zdefiniowano je jako te, dla których liczba ofert pracy jest wyższa niż liczba bezrobotnych, odsetek długotrwale bezrobotnych jest nieznaczny, a odpływ bezrobotnych przewyższa ich napływ w danym okresie sprawozdawczym.

Zawody zrównoważone to takie, na które na rynku pracy występuje zapotrzebowanie zbliżone do liczby bezrobotnych w danym zawodzie. Na potrzeby opracowania rankingu zawodów zrównoważonych zdefiniowano je jako te, dla których liczba ofert pracy jest zbliżona do liczby zarejestrowanych bezrobotnych, odsetek bezrobotnych długotrwale jest nieznaczny, a odpływ bezrobotnych przewyższa ich napływ w danym okresie sprawozdawczym.

Zawody nadwyżkowe to takie, na które istnieje na rynku pracy niższe zapotrzebowanie niż liczba bezrobotnych w danym zawodzie. Na potrzeby opracowania rankingu zawodów nadwyżkowych zdefiniowano je jako te, dla których liczba ofert pracy jest niższa niż liczba bezrobotnych, długotrwale bezrobocie jest relatywnie wysokie, a napływ bezrobotnych przewyższa ich odpływ w danym okresie sprawozdawczym.

Zawód – zgodnie z Klasyfikacją Zawodów i Specjalności (KZiS) definiowany jest jako przynoszący dochód zbiór zadań (zespół czynności) wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych stale lub z niewielkimi zmianami przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji (wiedzy i umiejętności), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Zawód może dzielić się na specjalności.

Umiejętności określono jako zdolność wykonywania odpowiedniej klasy zadań w ramach zawodu np. obsługa komputera i wykorzystanie Internetu.

Uprawnienia to dodatkowe kwalifikacje zawodowe zdobywane w drodze procesu certyfikacji, dodatkowych szkoleń, egzaminów lub często także po udowodnieniu przebycia wymaganej praktyki; przykładem uprawnienia jest prawo jazdy kat. B.

Kwalifikacje to układ wiedzy, umiejętności i uprawnień przydatnych do realizacji składowych zadań zawodowych.

Lokalny rynek pracy – przyjęto, że jest to rynek pracy województwa dolnośląskiego.

Oferta pracy to zgłoszenie przez pracodawcę do powiatowego urzędu pracy lub umieszczenie w internetowych serwisach rekrutacyjnych oraz w Biuletynie Informacji Publicznej, co najmniej jednego wolnego miejsca zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w określonym zawodzie lub specjalności w celu znalezienia odpowiedniego pracownika. W niniejszej metodologii przez ofertę pracy rozumie się jedno wolne miejsce pracy lub miejsce aktywizacji zawodowej. W monitoringu zawodów na 2016 r. z przyczyn technicznych nie uwzględniono ofert z Biuletynu Informacji Publicznej.

Długotrwale bezrobotni - bezrobotni pozostający bez pracy powyżej 12-stu miesięcy od dnia zarejestrowania się. Należy zwrócić uwagę, że definicja ta różni się od definicji przyjętej w Ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Bezrobotny absolwent rozumiany jest jako bezrobotny do upływu 12-stu miesięcy od dnia określonego w dyplomie, świadectwie czy innym dokumencie potwierdzającym ukończenie szkoły lub zaświadczenie o ukończeniu kursu.

W niniejszym raporcie zgodnie z zaleceniami nowej metodologii prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych przyjęto szereg wskaźników i zmiennych, których sposób wyliczania i wyjaśnienie stosowania przedstawiono poniżej. Identyfikacja zawodów deficytowych i nadwyżkowych przygotowana została w oparciu o kalkulację trzech, głównych mierników, tj.: wskaźnika dostępności ofert pracy, wskaźnika długotrwałego bezrobocia oraz wskaźnika płynności bezrobotnych.

Do budowy powyższych wskaźników wykorzystano następujące zmienne:

- $\bar{B}_t^k$ – średniomiesięczna liczba bezrobotnych w grupie zawodów k w okresie t,
- $\bar{O}_t^k$ – średniomiesięczna liczba dostępnych ofert pracy w grupie zawodów k w okresie t,
- B_t^k – liczba zarejestrowanych bezrobotnych w grupie zawodów k na koniec okresu t,
- DB_t^k – liczba długotrwale bezrobotnych w grupie zawodów k na koniec okresu t,

- NB_t^k – napływ bezrobotnych w grupie zawodów k w okresie t,
- OB_t^k – odpływ bezrobotnych w grupie zawodów k w okresie t.

Poniżej prezentowana jest charakterystyka wskaźników, które stosuje się w monitoringu do określania deficytów i nadwyżek.

Wskaźnik dostępności ofert pracy – miernik ten informuje o dostępności oferty pracy dla bezrobotnych w danej elementarnej grupie zawodów. Wartość miernika można interpretować jako przeciętną liczbę bezrobotnych przypadających na 1 ofertę pracy. Im wyższa wartość tego wskaźnika, tym dostępność ofert pracy jest niższa i tym samym mniejsza jest szansa na znalezienie zatrudnienia w grupie zawodów k. Wskaźnik oblicza się go według wzoru:

$$B/O_t^k = \frac{\bar{B}_t^k}{\bar{O}_t^k}$$

Przyjmuje on wartość z przedziału $<0, +\infty$).

W przypadku, gdy wartość wskaźnika dostępności ofert pracy jest równa 0 – oznacza to brak bezrobotnych w elementarnej grupie zawodów k. Dostępność oferty jest bardzo wysoka, a grupa zawodów k jest maksymalnie deficytowa.

W przypadku, gdy wartość wskaźnika dostępności ofert pracy jest niższa od 1 – oznacza to, że przeciętnie każdy bezrobotny z danej elementarnej grupy zawodów ma szansę znaleźć pracę. Liczba dostępnych ofert pracy przewyższa bowiem liczbę bezrobotnych w grupie zawodów k.

W przypadku, gdy wartość wskaźnika dostępności ofert pracy jest wyższa od 1 – oznacza to, że dostępność ofert pracy jest relatywnie niska, gdyż liczba bezrobotnych przewyższa liczbę ofert pracy w grupie zawodów k.

W przypadku, gdy wskaźnikowi dostępności ofert pracy nie można nadać wartości – oznacza to sytuację, w której oferty pracy w elementarnej grupie zawodów k nie są dostępne. W rezultacie szansa znalezienia pracy jest zerowa, a elementarna grupa zawodów k jest maksymalnie nadwyżkowa.

Wskaźnik długotrwałego bezrobocia – miernik ten informuje o tym, jaki odsetek bezrobotnych w elementarnej grupie zawodów k stanowią długotrwanie bezrobotni. Im większa wartość wskaźnika tym więcej osób jest długotrwanie bezrobotnych w danej grupie zawodów. Wskaźnik oblicza się według wzoru:

$$WDB_t^k = \frac{DB_t^k}{B_t^k} * 100$$

Wskaźnik długotrwałego bezrobocia przyjmuje wartość od 0% (sytuacja, w której bezrobotni długotrwale nie występują w elementarnej grupie zawodów k) do 100% (w sytuacji, gdy każdy bezrobotny w elementarnej grupie zawodów k jest długotrwale bezrobotny).

Wskaźnik płynności bezrobotnych – miernik ten wskazuje na kierunek i natężenie ruchu bezrobotnych w elementarnej grupie zawodów k. Wskaźnik oblicza się go według wzoru:

$$WPB_t^k = \frac{OB_t^k}{NB_t^k}$$

W przypadku, gdy wartość wskaźnika płynności bezrobotnych jest mniejsza od 1 – oznacza to, że napływ przewyższa odpływ, co w rezultacie prowadzi do wzrostu liczby bezrobotnych w danej elementarnej grupie zawodów k.

W przypadku, gdy wartość wskaźnika płynności bezrobotnych jest równa 1 – oznacza to, że odpływ jest równy napływowi (oba niezerowe), przez co liczba bezrobotnych w grupie zawodów k nie ulega zmianie.

W przypadku, gdy wartość wskaźnika płynności bezrobotnych jest większa od 1 – oznacza to, że odpływ jest wyższy od napływu, co w rezultacie prowadzi do spadku liczby bezrobotnych w danej elementarnej grupie zawodów k.

Identyfikacja zawodów deficytowych i nadwyżkowych w oparciu o wytyczne zawarte w „Ostatecznej wersji metodologii prowadzenia metodologii prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych na lokalnym rynku pracy” następuje poprzez nałożenie dodatkowych warunków na wcześniej wyliczone mierniki.

W przyjętej metodologii zakłada się, iż zawody deficytowe charakteryzują się większą liczbą dostępnych ofert pracy niż wynosi średni stan bezrobotnych w danym okresie sprawozdawczym. Dodatkowo wskazane jest, aby w takim zawodzie odsetek długotrwale bezrobotnych nie przekraczał mediany, a odpływ bezrobotnych powinien przewyższać ich napływ w danym okresie sprawozdawczym. Zawody maksymalnie deficytowe wyróżniają się brakiem bezrobotnych, tj. wskaźnik dostępności ofert pracy wynosi zero.

Przyjęto, że zawody zrównoważone odznaczają się zbliżoną liczbą bezrobotnych i dostępnych ofert pracy w danym okresie sprawozdawczym. Dodatkowo wskazane jest, aby w takim zawodzie odsetek długotrwale bezrobotnych nie przekraczał mediany, a odpływ bezrobotnych w danym okresie sprawozdawczym powinien przewyższać ich napływ bądź być równy napływowi bezrobotnych.

Z kolei zawody nadwyżkowe odznaczają się przewagą liczebną bezrobotnych nad dostępnymi ofertami pracy, bezrobociem długotrwałym powyżej mediany oraz niskim odpływem netto (wyższy napływ niż odpływ) bezrobotnych w danym okresie sprawozdawczym. Zawody maksymalnie nadwyżkowe to takie, dla których nie ma żadnych

ofert pracy, tj. wskaźnik dostępności ofert pracy nie przyjmuje żadnych wartości (mianownik tego wskaźnika przyjmuje wartość zero).

Identyfikacja zawodów deficytowych i nadwyżkowych odbywa się w oparciu o wartości trzech wskaźników: wskaźnika dostępności ofert pracy, wskaźnika długotrwałego bezrobocia oraz wskaźnika płynności bezrobotnych:

Zawody	Wskaźnik dostępności ofert pracy	Wskaźnik długotrwałego bezrobocia	Wskaźnik płynności bezrobotnych
deficytowe	$B/O_t^k < 0,9$	$WDB_t^k \leq Me$ lub brak wartości	$WPB_t^k \geq 1$ lub brak wartości
zrównoważone	$0,9 \leq B/O_t^k \leq 1,1$	$WDB_t^k \leq Me$ lub brak wartości	$WPB_t^k \geq 1$ lub brak wartości
nadwyżkowe	$B/O_t^k > 1,1$ lub brak wartości	$WDB_t^k > Me$	$WPB_t^k < 1$

Do opracowania niniejszego raportu wykorzystano tabele przygotowane na zlecenie MRPiPS przez Sygnity, firmę administrującą programy Syriusz i Viator wykorzystywane przez urzędy pracy. Przy przygotowywaniu danych na potrzeby monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych przyjęto założenia inne niż te, które służą obliczaniu danych na potrzeby statystyki publicznej.

Najważniejszą różnicą jest to, że do naliczeń sprawozdania MPIPS-01 oraz załączników są zliczane zdarzenia rejestracji, a w MZDiN zliczane są osoby. Pomijane są wyrejestrowania oraz ponowne rejestracje tych samych osób w ciągu roku, np. z powodu podjęcia szkolenia i powroty do ewidencji po jego zakończeniu, wyrejestrowania i powroty do ewidencji po krótkotrwałym uczestnictwie w innych formach aktywizacji czy też czasowe wyrejestrowanie z powodu chwilowego braku gotowości do pracy.

W przypadku ofert różnice polegają na tym, iż w monitoringu analizowane są tylko oferty pracy – pomijane są oferty stażu, przygotowania zawodowego, prac społecznie użytecznych, przygotowania do wykonywania zawodu u pracodawcy dla bezrobotnych oraz przygotowania zawodowego dorosłych. Liczba miejsc pracy (napływ ofert) jest wyznaczana na podstawie gminy do statystyk (podanej w ofercie), a jeśli gminy nie uzupełniono to na podstawie miejsca zatrudnienia podanego w ofercie. W związku z tym, mogą wystąpić sytuacje, w których dla badanego powiatu zsumują się oferty pochodzące z różnych powiatowych urzędów pracy.

Ze względu na różne założenia metodologiczne przyjęte w trakcie naliczeń oraz różne terminy naliczeń, dane liczbowe ze sprawozdania MPiPS-01 oraz jego załączników nie mogą być porównywane z danymi liczbowymi z tabel przygotowanych na potrzeby monitoringu zawodów.

2. ANALIZA OGÓLNEJ SYTUACJI NA RYNKU PRACY

W pierwszej części rozdziału do przeprowadzenia analizy sytuacji na rynku pracy wykorzystano dane ze sprawozdania MPiPS-01 oraz załączników do tego sprawozdania. Wybranie tego źródła danych pozwoliło na dokonanie wieloaspektowej analizy danych (więcej danych źródłowych) oraz wykorzystanie szerszego kontekstu czasowego (dostępne są porównywalne dane z lat poprzednich).

2.1. BEZROBOTNI I OFERTY PRACY

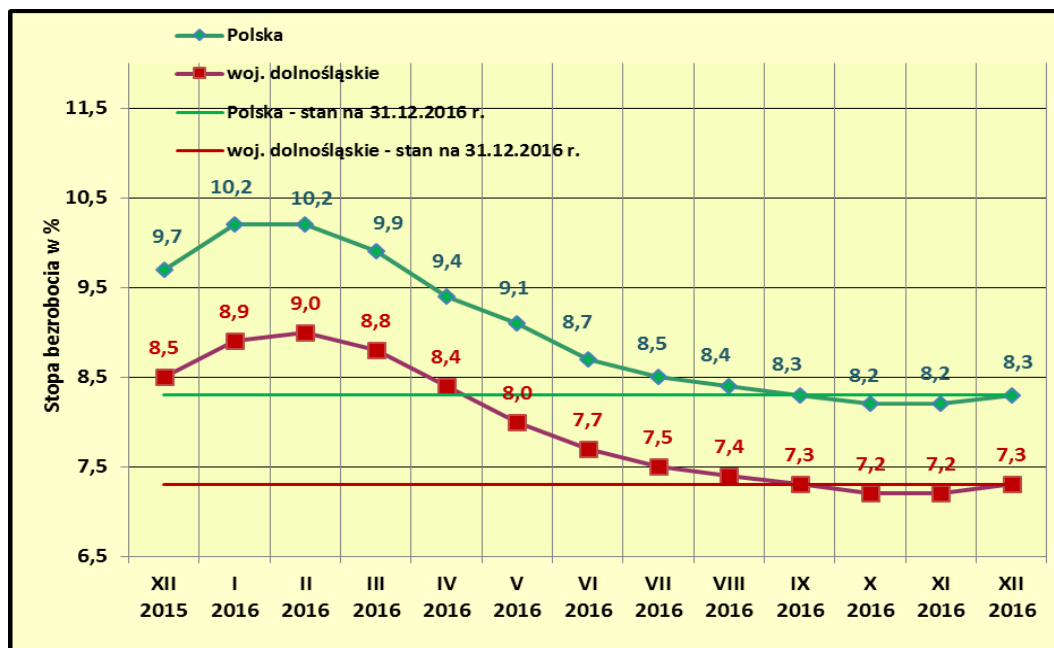
Na koniec 2016 roku w ewidencji powiatowych urzędów pracy województwa dolnośląskiego pozostawało 85984 bezrobotnych, o 13968 osób mniej niż na koniec 2015 r. Napływ bezrobotnych w 2016 r. był o 18913 osób mniejszy niż rok wcześniej, a odpływ był o 26555 osób mniejszy. W powiatowych urzędach pracy odnotowano w 2016 r. napływ 134501 zgłoszeń o wolnych miejscach pracy i aktywizacji zawodowej (o 19824 oferty większy niż rok wcześniej). Porównanie liczby bezrobotnych pozostających w ewidencji powiatowych urzędów pracy woj. dolnośląskiego na koniec 2015 i 2016 r., w tym w wybranych grupach zawodowych przedstawia poniższa tabela:

Grupy bezrobotnych	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych /stan na dzień/		Wzrost, spadek [-] w porównaniu do 31.12.2015 r.	Dynamika (stan na 31.12.2015 roku = 100)
	31.12.2015 r.	31.12.2016 r.		
Zarejestrowani bezrobotni - ogółem	99952	85984	-13968	86,0
kobiety	51579	45464	-6115	88,1
mężczyźni	48373	40520	-7853	83,8
poprzednio pracujący	89114	77718	-11396	87,2
zwolnieni z przyczyn z-du pracy	4922	3844	-1078	78,1
dotychczas nie pracujący	10838	8266	-2572	76,3
z prawem do zasiłku	15995	13472	-2523	84,2
bez prawa do zasiłku	83957	72512	-11445	86,4
zamieszkali na wsi	37369	32391	-4978	86,7
zamieszkali w mieście	62583	53593	-8990	85,6
osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki	3499	2473	-1026	70,7
Cudzoziemcy	230	252	22	109,6
Bez kwalifikacji zawodowych	31475	27408	-4067	87,1
Bez doświadczenia zawodowego	16689	13355	-3334	80,0

kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	13140	12636	-504	96,2
z ogółem osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy	85573	72889	-12684	85,2
do 30 roku życia	23742	19237	-4505	81,0
w tym do 25 roku życia	11798	9006	-2792	76,3
długotrwale bezrobotne	53049	44870	-8179	84,6
powyżej 50 roku życia	33263	28810	-4453	86,6
korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej	5035	4299	-736	85,4
posiadające co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia	16324	15523	-801	95,1
posiadające co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia	143	157	14	109,8
niepełnosprawni	8268	7140	-1128	86,4

Źródło: Sprawozdania MPiPS-01

Według danych GUS stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie dolnośląskim wynosiła na koniec grudnia 2016 roku 7,3% i była niższa o 1,2 punktu procentowego niż na koniec grudnia 2015 r. W kraju stopa bezrobocia kształtowała się na poziomie 8,3%, a stopa bezrobocia na Dolnym Śląsku była o 1,0 punkt procentowy niższa niż w kraju. W kraju poziom stopy bezrobocia był niższy o 1,4 punktu procentowego w porównaniu do stanu sprzed roku. Porównanie wartości stóp bezrobocia ogółem w kraju oraz w naszym regionie w okresie od grudnia 2015 r. do grudnia 2016 r. przedstawia poniższy wykres:

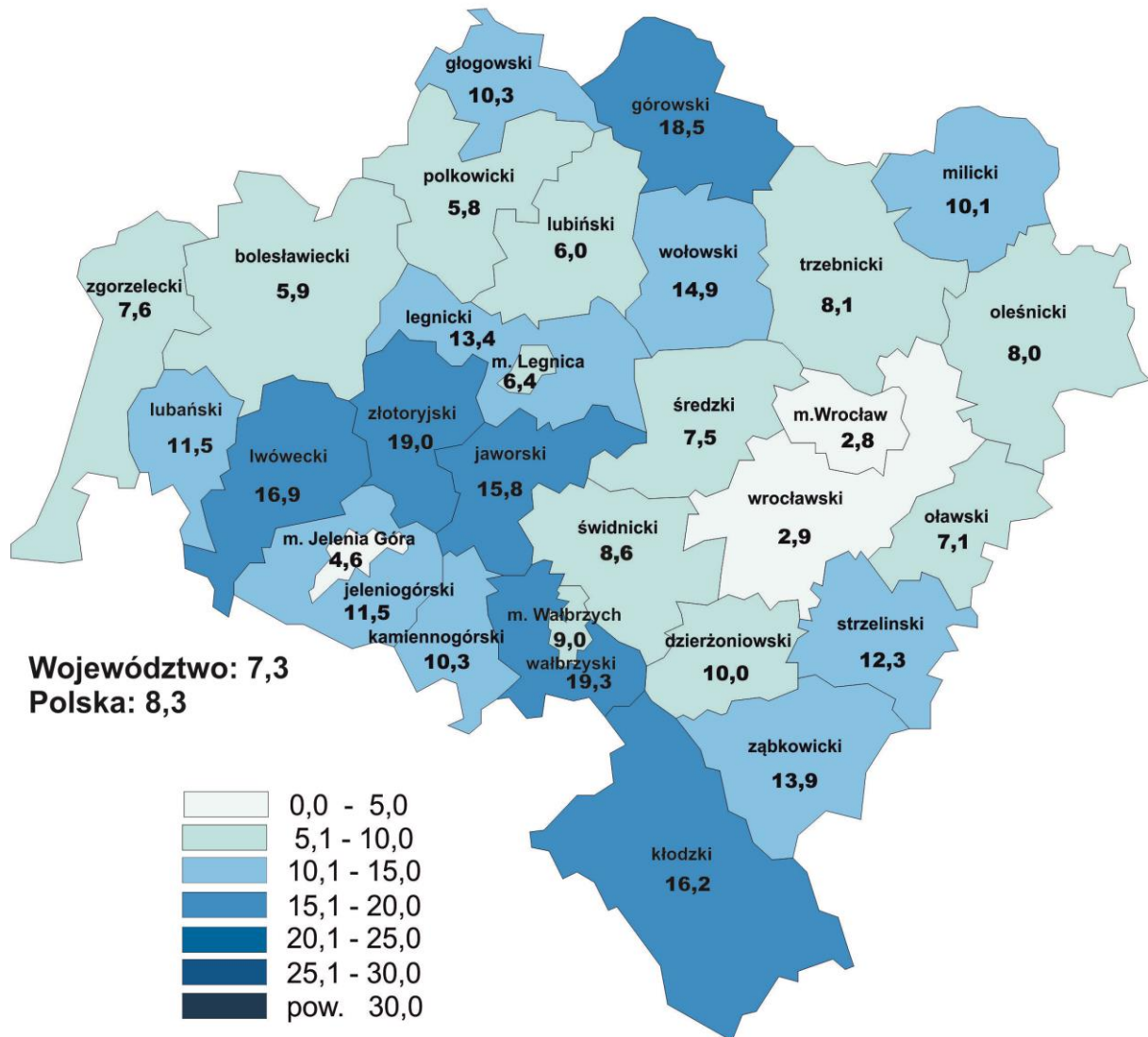

Źródło: Dane statystyczne GUS

Województwo dolnośląskie jest województwem o zróżnicowanym poziomie rozwoju gospodarczego. Stąd stopa bezrobocia, dla województwa dolnośląskiego, która ogółem wynosiła 7,3%, dla dolnośląskich powiatów przyjmowała wartości od 2,8% w powiecie wrocławskim grodzkim do 19,3% w powiecie wałbrzyskim ziemskim.

Zróżnicowanie poziomu stopy bezrobocia w powiatach województwa dolnośląskiego na koniec 2016 r. przedstawia poniższa mapa:

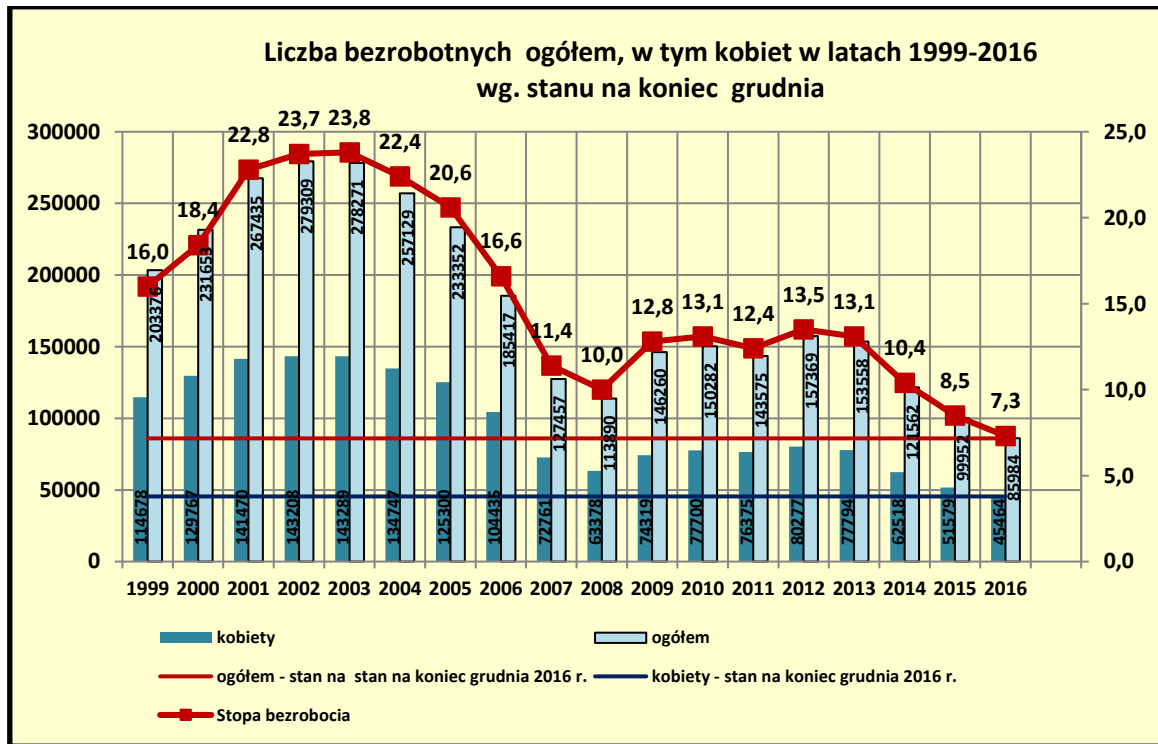
**Poziom stopy bezrobocia w powiatach woj. dolnośląskiego
wg stanu na 31 grudnia 2016 r.**

Źródło: Dane statystyczne GUS

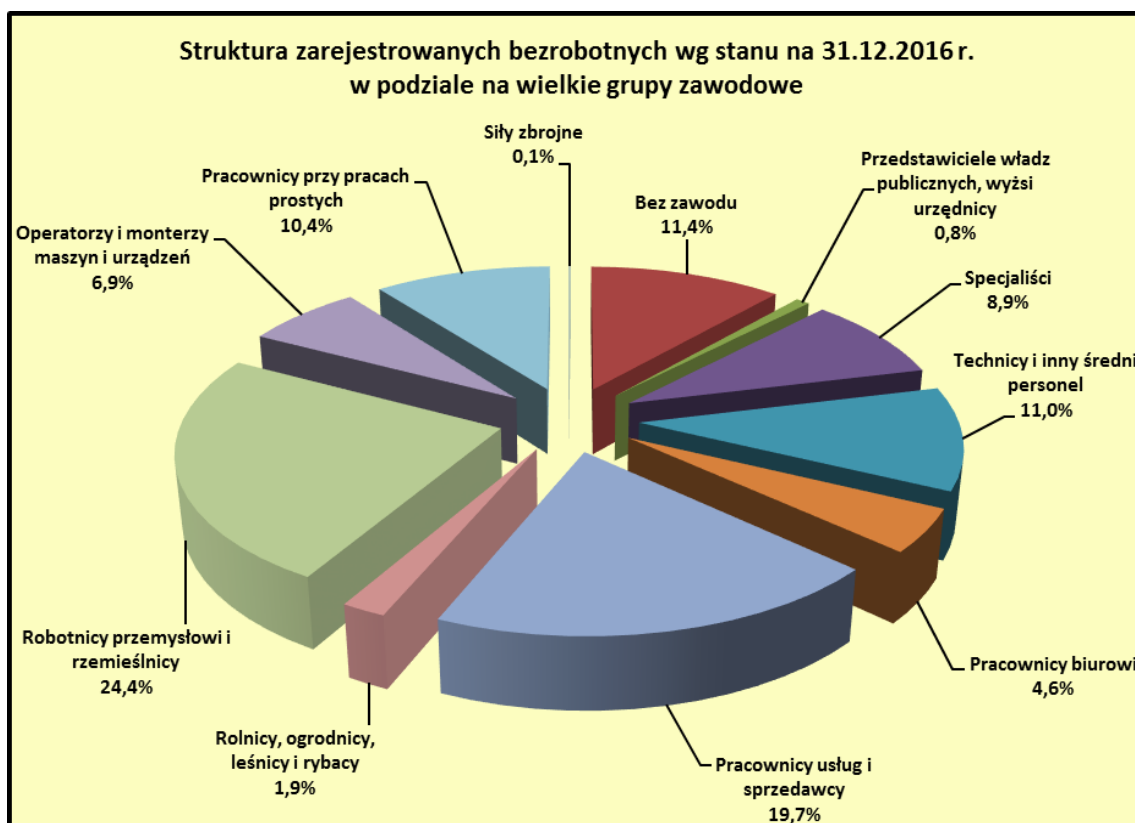
2.1.1. STAN BEZROBOCIA NA KONIEC 2016 R.

W końcu grudnia 2016 roku w powiatowych urzędach pracy zarejestrowanych było 85984 bezrobotnych, tj. o 13968 osób mniej niż w końcu grudnia 2015 roku. Kobiety (45464 osoby) stanowiły 52,9% ogółu bezrobotnych. Liczbę bezrobotnych zarejestrowanych w województwie dolnośląskim, w tym bezrobotnych kobiet, na koniec grudnia w latach 1999 – 2016 przedstawia poniższy wykres:

Źródło: Sprawozdania MPiPS-01 z lat 1999-2016

Spośród osób pozostających w ewidencji powiatowych urzędów pracy na koniec grudnia 2016 r. największa liczba bezrobotnych reprezentowała zawody z wielkiej grupy zawodowej „robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy” (20948 osób, tj. 24,4%). Duża liczba bezrobotnych reprezentowała grupę „pracownicy usług i sprzedawcy” (16899 osób, tj. 19,7%), natomiast trzecią co do wielkości grupę wśród bezrobotnych stanowiły osoby bez zawodu (9776 osób, tj. 11,4%). Najmniej licznie reprezentowane były „siły zbrojne” (51 osób, tj. 0,1%) oraz „przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy” (704 osoby, tj. 0,8%). Strukturę zarejestrowanych na koniec grudnia 2016 r. bezrobotnych wg wielkich grup zawodowych przedstawia poniższy wykres:

Źródło: Zał. 3 do sprawozdania MPiPS-01 za 2016 r.

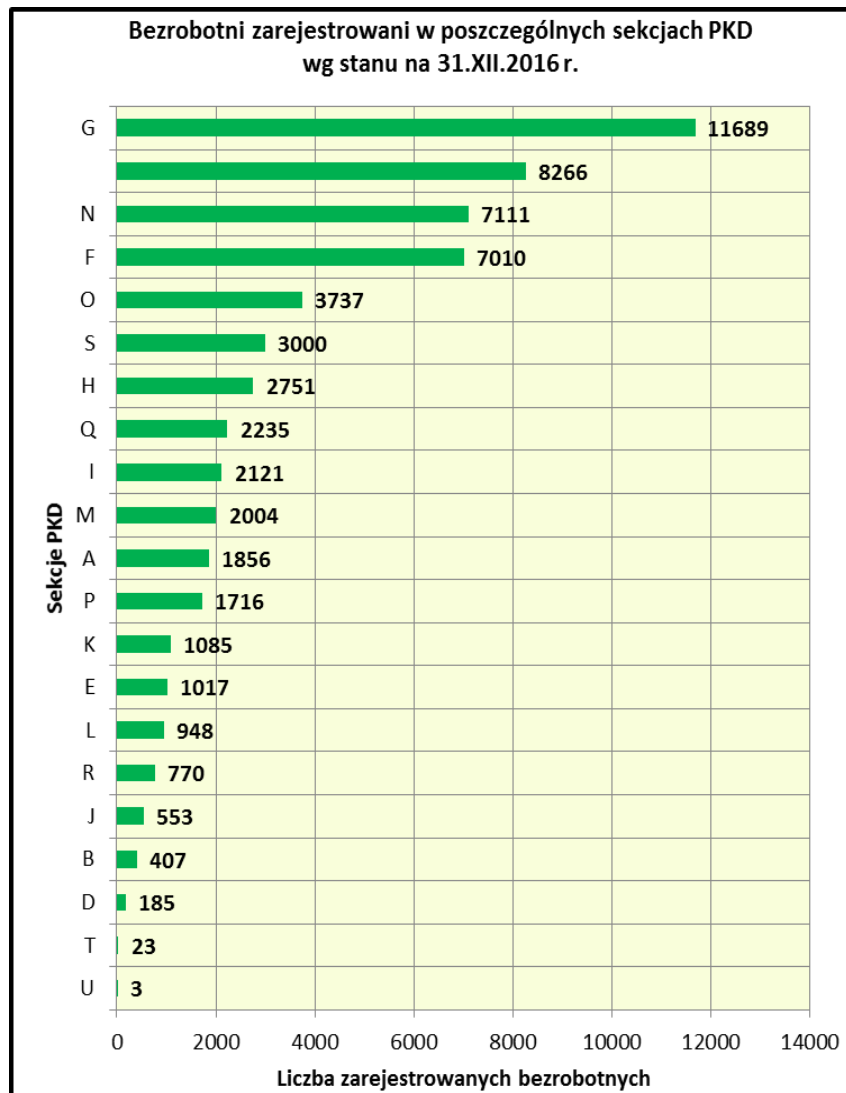
Największa liczba bezrobotnych pozostających w ewidencji urzędów pracy na koniec 2016 r. posiadała zawód sprzedawca. Ranking 8 zawodów, którymi legitymowało się ponad 1000 zarejestrowanych bezrobotnych przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Nazwa zawodu	Symbol	Liczba bezrobotnych (stan na 31.12.2016 r.)		w tym osób w okresie 12 mies. od ukończenia nauki	
			ogółem	w tym kobiet	ogółem	w tym kobiet
1	Sprzedawca	522301	8116	7454	121	112
2	Murarz	711202	2362	4	6	0
3	Ślusarz	722204	2152	58	18	0
4	Kucharz	512001	2088	1720	59	45
5	Pomocniczy robotnik budowlany	931301	1849	21	3	0
6	Robotnik gospodarczy	515303	1733	694	1	1
7	Technik ekonomista	331403	1526	1343	67	60
8	Krawiec	753105	1297	1263	3	3

Źródło: Zał. 3 do sprawozdania MPiPS-01 za 2016 r.

Bezrobotny posiadający jeden z tych 8 zawodów stanowili 27,7% wszystkich bezrobotnych posiadających zawód oraz 24,6% zarejestrowanych bezrobotnych ogółem.

Strukturę zarejestrowanych bezrobotnych wg sekcji PKD przedstawia poniższy wykres:

Źródło: Zał. 2 do MPiPS-01 za II półrocze 2016 r.

Analiza struktury zarejestrowanych bezrobotnych wg sekcji PKD wykazała, że najliczniejsza grupa bezrobotnych pracowała poprzednio w zakładach pracy z sekcji C „przetwórstwo przemysłowe” (13152 osoby, tj. 15,3%), sekcji G „handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle” (11689 osób, tj. 13,6%), sekcji N „działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca” (7111 osób, tj. 8,3%) oraz sekcji F „budownictwo” (7010 osób, tj. 8,2%). Najmniej osób (poniżej 0,1%) pochodziło z sekcji U „organizacje i zespoły eksterytorialne” (3 osoby) oraz sekcji T „gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby” (23 osoby). Dla 14345 osób pozostających w ewidencji PUP (tj. 16,7%) nie zidentyfikowano sekcji PKD ostatniego miejsca zatrudnienia. Porównanie liczby zarejestrowanych bezrobotnych w podziale na sekcje PKD wg. stanu na koniec grudnia 2015 i 2016 roku przedstawia poniższa tabela:

Sekcje PKD		Zarejestrowani bezrobotni		Wzrost/ spadek liczby bezrobotnych
Nazwa	Symbol	stan na 31.12.2015	stan na 31.12.2016	
0	1	2	3	4
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	A	2320	1856	-464
Górnictwo i wydobywanie	B	471	407	-64
Przetwórstwo przemysłowe	C	15232	13152	-2080
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	D	275	185	-90
Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	E	1104	1017	-87
Budownictwo	F	8167	7010	-1157
Handel hurtowy i detaliczny, naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle	G	13291	11689	-1602
Transport i gospodarka magazynowa	H	2430	2751	321
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	I	3016	2121	-895
Informacja i komunikacja	J	640	553	-87
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	K	1291	1085	-206
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	L	1143	948	-195
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	M	2692	2004	-688
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	N	7506	7111	-395
Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	O	4519	3737	-782
Edukacja	P	1946	1716	-230
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	Q	2345	2235	-110
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	R	858	770	-88
Pozostała działalność usługowa	S	3388	3000	-388
Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	T	28	23	-5
Organizacje i zespoły eksterytorialne	U	2	3	1
Działalność niezidentyfikowana		16450	14345	-2105
Razem (w. Od 01 do 18)		89114	77718	-11396
Dotychczas niepracujący		10838	8266	-2572
Ogółem (w. 19 + 20)		99952	85984	-13968

Źródło: Zał. 2 do MPiPS-01 za II półrocze 2015 i 2016 r.

Pomimo znacznego zmniejszenia się liczby bezrobotnych struktura bezrobotnych w podziale na sekcje PKD nie zmieniła się w znaczący sposób.

2.1.2. NAPŁYW BEZROBOTNYCH W 2016 R.

W 2016 r. w powiatowych urzędach pracy zmniejszyła się liczba nowo zarejestrowanych bezrobotnych. W 2016 r. zarejestrowano 159026 nowych bezrobotnych, napływ zmniejszył się o 18913 osób w porównaniu z 2015 r. W strukturze napływu bezrobotnych największy odsetek stanowiły osoby, które przed nabyciem statusu bezrobotnego pracowały w następujących sekcjach gospodarki:

- sekcji C „przetwórstwo przemysłowe” (22998 osób, tj. 14,5%),
- sekcji G „handel hurtowy i detaliczny, naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle” (21093 osoby, tj. 13,3%) ‘

- sekcji N „działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca” (16884 osoby tj. 10,6%).
- Sekcji F „budownictwo” (11648 osób, tj. 7,3%).

Największy spadek napływu bezrobotnych, w porównaniu z 2015 r. wystąpił w grupie osób pracujących poprzednio w sekcji „przetwórstwo przemysłowe” (spadek o 2930 osób), znaczący spadek odnotowano też w grupie nowo zarejestrowanych bezrobotnych, którzy wcześniej pracowali w sekcji „handel hurtowy i detaliczny” (o 1732 osoby), sekcji „transport i gospodarka magazynowa” (spadek o 1144 osoby) oraz w sekcji „budownictwo” (spadek o 1087 osób). Zmalała też o 2707 osób liczba zarejestrowanych bezrobotnych, dla których nie zidentyfikowano sekcji działalności gospodarczej. Wzrost liczby nowo zarejestrowanych bezrobotnych odnotowano w dwóch sekcjach PKD, w tym najbardziej znaczący wśród osób pracujących poprzednio w sekcji „działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi” (o 414 osób). Porównanie napływu bezrobotnych według sekcji PKD w 2015 i 2016 roku przedstawia poniższe zestawienie:

Sekcje PKD		Napływ bezrobotnych w 2015 r.	struktura % napływu	Napływ bezrobotnych w 2016 r.	struktura % napływu	Wzrost/ spadek (-) napływu
Nazwa	Symbol					
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	A	3019	1,7	2509	1,6	-510
Górnictwo i wydobywanie	B	594	0,3	566	0,4	-28
Przetwórstwo przemysłowe	C	25928	14,6	22998	14,5	-2930
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	D	398	0,2	284	0,2	-114
Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	E	1861	1,0	1614	1,0	-247
Budownictwo	F	12735	7,2	11648	7,3	-1087
Handel hurtowy i detaliczny, naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle	G	22825	12,8	21093	13,3	-1732
Transport i gospodarka magazynowa	H	5392	3,0	4248	2,7	-1144
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	I	4860	2,7	5274	3,3	414
Informacja i komunikacja	J	1181	0,7	1111	0,7	-70
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	K	2438	1,4	2108	1,3	-330
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	L	1638	0,9	1400	0,9	-238
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	M	5284	3,0	4452	2,8	-832
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	N	17274	9,7	16884	10,6	-390
Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	O	6689	3,8	5962	3,7	-727
Edukacja	P	3651	2,1	3410	2,1	-241
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	Q	4007	2,3	3983	2,5	-24
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	R	1573	0,9	1508	0,9	-65
Pozostała działalność usługowa	S	5811	3,3	5686	3,6	-125
Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	T	32	0,018	22	0,0	-10
Organizacje i zespoły eksterytorialne	U	7	0,004	8	0,0	1
Działalność niezidentyfikowana		27204	15,3	24497	15,4	-2707
Razem (w. Od 01 do 18)		154401	86,8	141265	88,8	-13136
Dotychczas niepracujący		23538	13,2	17761	11,2	-5777
Ogółem (w. 19 + 20)		177939	100,0	159026	100,0	-18913

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych z Zał. 2 do MPiPS-01 za 2015 i 2016 r.

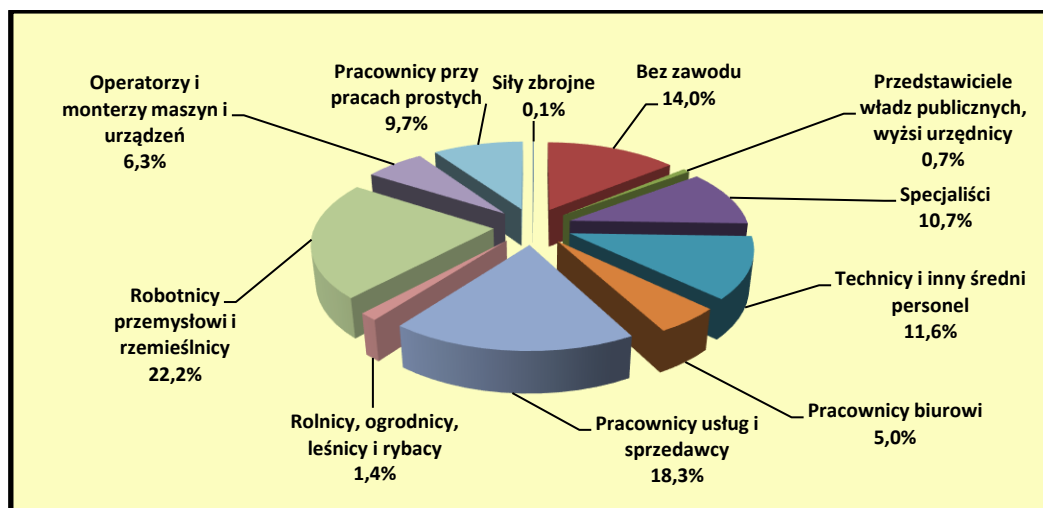

Struktura napływu bezrobotnych w układzie sekcji gospodarki wskazuje, że znaczna część rejestrujących się bezrobotnych pracowała przed rejestracją w przetwórstwie przemysłowym i budownictwie (27,8%). Duży napływ bezrobotnych z przetwórstwa przemysłowego i budownictwa klasyfikuje na pierwszym miejscu pod względem największego napływu bezrobotnych wielką grupę zawodów „robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy” (35247 osób, tj. 22,2% wszystkich nowo zarejestrowanych bezrobotnych. Znaczącą grupę stanowiły również osoby posiadające zawody z wielkiej grupy zawodowej „pracownicy usług i sprzedawcy (29161 osoby, tj. 18,3% nowo zarejestrowanych bezrobotnych. Wśród nowo zarejestrowanych bezrobotnych 22291 osób, tj. 14,0%, nie posiadało żadnego zawodu. Porównanie napływu bezrobotnych według wielkich grup zawodów w latach 2015 i 2016 przedstawia poniższe zestawienie:

Napływ bezrobotnych		w 2015 r.	w 2016 r.	Wzrost spadek (-) w 2016 r.	Struktura napływu w 2016 r.
OGÓŁEM		177939	159026	-18913	100,0
Bez zawodu		27310	22291	-5019	14,0
Posiadający zawód		150629	136735	-13894	86,0
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy	1141	1168	27	0,7
2	Specjaliści	18390	16971	-35361	10,7
3	Technicy i inny średni personel	19754	18428	-1326	11,6
4	Pracownicy biurowi	8914	7933	-981	5,0
5	Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	31653	29161	-2492	18,3
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	2561	2249	-312	1,4
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	39805	35247	-4558	22,2
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	11254	10081	-1173	6,3
9	Pracownicy przy pracach prostych	17023	15350	-1673	9,7
10	Siły zbrojne	134	147	13	0,1

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych z Zał. 3 do MPiPS-01 za 2015 i 2016 r.

Strukturę napływu w podziale na wielkie grupy zawodowe w 2016 r. pokazuje poniższy diagram:

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych z Zał. 3 do MPiPS-01 za 2016 r.

Dominującym zawodem wśród nowo rejestrujących się osób był zawód sprzedawca, którym legitymowało się 13225 osób (w tym aż 11613 kobiet). Niepokojącym zjawiskiem jest duża liczba absolwentów posiadających zawód sprzedawcy, którzy rejestrują się w powiatowych urzędach pracy. Zestawienie 23 zawodów, w których zarejestrowano w 2016 roku ponad 1000 bezrobotnych przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Nazwa zawodu	Symbol	Napływ bezrobotnych w 2016 r.		w tym osób w okresie 12 mies. od ukończenia nauki	
			ogółem	w tym kobiet	ogółem	w tym kobiet
1	Sprzedawca	522301	13225	11613	551	500
2	Kucharz	512001	3865	2597	269	172
3	Ślusarz	722204	3621	87	110	0
4	Murarz	711202	3296	5	9	0
5	Pomocniczy robotnik budowlany	931301	3035	24	12	0
6	Technik ekonomista	331403	2961	2574	400	345
7	Robotnik gospodarczy	515303	2641	997	12	6
8	Mechanik pojazdów samochodowych	723103	1975	1	282	0
9	Krawiec	753105	1841	1776	12	12
10	Magazynier	432103	1744	340	25	4
11	Technik mechanik	311504	1649	67	79	3
12	Poz. robot. wyk. prace proste w przemyśle	932990	1634	769	37	17
13	Fryzjer	514101	1626	1515	274	262
14	Piekarz	751204	1582	244	51	10
15	Sprzątaczką biurową	911207	1384	1347	4	4
16	Stolarz	752205	1370	44	34	0
17	Szwaczka ręczna	753303	1323	1301	5	5
18	Technik prac biurowych	411004	1264	1115	30	26
19	Ekonomista	263102	1247	953	103	75
20	Kelner	513101	1148	973	47	42
21	Pakowacz ręczny	932101	1140	812	32	25
22	Cukiernik	751201	1107	687	61	42
23	Pozostali pracownicy obsługi biurowej	411090	1056	911	65	59

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych z Zał. 3 do MPiPS-01 za 2016 r.

Bezrobotni legitymujący się jednym z tych 23 zawodów stanowili 40,8% napływu bezrobotnych posiadających zawód oraz 35,0% ogólnego napływu bezrobotnych.

Jak wynika ze sprawozdania MPiPS-01 do powiatowych urzędów pracy województwa dolnośląskiego wpłynęło w 2016 r. 134,5 tys. ofert pracy i aktywizacji zawodowej, tj. o 19,8 tys. więcej niż rok wcześniej. Wśród zgłoszonych ofert mniejszy o 4,6 punktu procentowego w porównaniu z rokiem poprzednim był udział miejsc aktywizacji zawodowej (miejsca aktywizacji zawodowej stanowiły 12,5% wszystkich ofert pracy zgłaszanych do PUP-ów). Poprawa sytuacji gospodarczej w regionie i związane z tym większe zapotrzebowanie na pracowników spowodowały, że pracodawcy częściej niż rok wcześniej poszukiwali pracowników wśród bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy. Porównanie liczby i struktury napływu ofert pracy w latach 2015 – 2015 przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie		Zgłoszone w 2015 r.	Struktura % ofert	Zgłoszone w 2016 r.	Struktura % ofert	Wzrost /spadek w porównaniu do 2015 r.	
Ogółem wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej		114677	100,0	134501	100,0	19824	
z ogółem	zatrudnienie lub inna praca zarobkowa	95109	82,9	117623	87,5	22514	
	miejsca aktywizacji zawodowej	19568	17,1	16878	12,5	-2690	
	z tego	staże	16295	14,2	13938	10,4	-2357
		przygotowanie zawodowe dorosłych	41	0,0	41	0,0	0
		prace społecznie użyteczne	3232	2,8	2899	2,2	-333
	dla niepełnosprawnych	5680	5,0	6549	4,9	869	
	dla osób w okresie do 12 miesięcy od ukończenia nauki	328	0,3	638	0,5	310	

Źródło: Obliczenia własne na podstawie sprawozdania MPiPS-01

2.1.3. ANALIZA BEZROBOTNYCH ORAZ OFERT PRACY WEDŁUG WIELKICH ORAZ ELEMENTARNYCH GRUP ZAWODÓW

W dalszej części opracowania wykorzystane zostaną tablice wynikowe przygotowane na potrzeby monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych zgodnie z algorytmem, który w pewnych aspektach różni się od naliczeń na potrzeby statystyki publicznej. Wpływ na różne wyniki naliczeń miały także różne terminy ich prowadzenia. Tablice te przygotowała działająca na zlecenie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej firma Sygnity. Analiza bezrobotnych i ofert pracy zawiera zestawienie danych z systemu Syriusz oraz wyniki badania ofert pracy zamieszczanych na portalach rekrutacyjnych zagregowane do elementarnych oraz wielkich grup zawodów. Ponadto wykorzystano wyniki badania BAEL prowadzonego przez GUS. Analizie poddano bezrobotnych posiadających zawód. Analiza sytuacji osób bezrobotnych bez zawodu zostanie przeprowadzona odrębnie.

2.1.3.1. STAN BEZROBOCIA NA KONIEC 2016 R.

Na koniec 2016 r. w woj. dolnośląskim było zarejestrowanych 76148 bezrobotnych posiadających zawód. Bezrobotni posiadali zawody ze wszystkich 10 wielkich grup zawodowych. Ranking wielkich grup zawodowych pod względem liczby zarejestrowanych na koniec 2016 r. bezrobotnych przedstawiał się następująco:

Lp.	Kod	Wielkie grupy zawodów	Liczba bezrobotnych zarejestrowanych na koniec 2016 r.	Struktura % w 2016 r.	Liczba bezrobotnych zarejestrowanych na koniec 2015 r.	Struktura % w 2015 r.
1	0	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	20897	27,4	25096	28,4
2	1	Pracownicy usług i sprzedawcy	16897	22,2	18806	21,3
3	2	Technicy i inny średni personel	9441	12,4	11035	12,5
4	3	Pracownicy wykonujący prace proste	8962	11,8	10228	11,6
5	4	Specjaliści	7672	10,1	8612	9,8
6	5	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	5909	7,8	6908	7,8
7	6	Pracownicy biurowi	3959	5,2	4690	5,3
8	7	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	1659	2,2	2049	2,3
9	8	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	701	0,9	733	0,8
10	9	Siły zbrojne	51	0,1	68	0,1
Razem			76148	100,0	88225	100,0

Źródło: Tablice MZDiN przygotowane przez Sygnity za 2015 i 2016 r.

W tabeli przedstawiono porównanie liczby zarejestrowanych bezrobotnych oraz struktury zarejestrowanych bezrobotnych na koniec roku w latach 2015 – 2016 (dla bezrobotnych posiadających zawód). Mimo znacznie mniejszej liczby bezrobotnych z zawodem pozostających w ewidencji PUP-ów na koniec 2016 r. w porównaniu z rokiem poprzednim struktura zawodowa nie uległa poważniejszym zmianom. Zmiany udziału bezrobotnych są mniejsze od 1 punktu procentowego, za wyjątkiem najliczniejszej grupy zawodowej „robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy”, której udział w ogólnej liczbie bezrobotnych z zawodem był w 2016 r. o 1,0 punkt procentowy większy niż rok wcześniej.

Bezrobotni posiadający zawód pozostający w ewidencji urzędów pracy sklasyfikowani zostali w 419 elementarnych grup zawodów. Największa liczba bezrobotnych (powyżej 1000) posiadała zawody z następujących grup elementarnych:

Lp.	Kod	Nazwa elementarnej grupy zawodowej	Liczba bezrobotnych zarejestrowanych na koniec 2016 r.	w tym absolwentów
1	5223	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	8801	144
2	7112	Murarze i pokrewni	2571	14
3	7222	Ślusarze i pokrewni	2205	18
4	5120	Kucharze	2112	65
5	9313	Robotnicy wykonujący prace proste w budownictwie ogólnym	1850	4
6	5153	Gospodarze budynków	1787	1
7	9112	Pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe i pokrewne	1741	13
8	3314	Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych	1601	70
9	7231	Mechanicy pojazdów samochodowych	1521	62
10	7512	Piekarze, cukiernicy i pokrewni	1464	28
11	9329	Robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani	1393	9
12	7531	Krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni	1312	3
13	4110	Pracownicy obsługi biurowej	1223	14
14	3115	Technicy mechanicy	1084	32
15	7223	Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	1046	13
16	7522	Stolarze meblowi i pokrewni	1023	7

Źródło: Tablice MZDiN przygotowane przez Sygnity

Zawody z tych 16 grup elementarnych posiadała prawie połowa (43,0%) wszystkich bezrobotnych posiadających zawód pozostających w ewidencji urzędów pracy na koniec 2016 r. Podobnie jak w latach poprzednich wśród zarejestrowanych bezrobotnych dominowali sprzedawcy (8801 osób, tj. 11,6% wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych z zawodem).

Wskaźniki: dostępności ofert pracy, długotrwałego bezrobocia oraz płynności bezrobotnych określają sytuację osób z zawodami z danej grupy elementarnej na rynku pracy. Dla 16 elementarnych grup zawodów, w których zarejestrowano co najmniej 1000 bezrobotnych wskaźniki te przyjmowały następujące wartości:

Lp.	Kod	Elementarne grupy zawodów	Liczba bezrobotnych zarejestrowanych na koniec 2016 r.	wskaźnik dostępności ofert pracy	wskaźnik długotrwałego bezrobocia	wskaźnik płynności bezrobotnych
1	5223	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	8801	8,01	53,52	1,08
2	7112	Murarze i pokrewni	2571	9,39	59,20	1,14
3	7222	Ślusarze i pokrewni	2205	11,64	54,01	1,12
4	5120	Kucharze	2112	8,74	54,73	1,07
5	9313	Robotnicy wykonujący prace proste w budownictwie ogólnym	1850	4,56	56,81	1,09
6	5153	Gospodarze budynków	1787	2,94	62,34	1,13
7	9112	Pomoce i sprzątaczk biurowe, hotelowe i pokrewne	1741	3,05	63,70	1,13
8	3314	Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych	1601	206,04	48,03	1,09
9	7231	Mechanicy pojazdów samochodowych	1521	14,73	46,35	1,14
10	7512	Piekarze, cukiernicy i pokrewni	1464	13,90	51,78	1,10
11	9329	Robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani	1393	1,05	47,31	1,07
12	7531	Krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni	1312	29,99	59,60	1,10
13	4110	Pracownicy obsługi biurowej	1223	2,88	46,61	1,12
14	3115	Technicy mechanicy	1084	11,60	48,80	1,12
15	7223	Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	1046	3,64	54,49	1,12
16	7522	Stolarze meblowi i pokrewni	1023	9,76	48,88	1,14

Źródło: Tablice MZDiN przygotowane przez Sygnity

Dla tych zawodów wskaźnik płynności oscyluje wokół jedności, co oznacza równowagę między napływem a odpływem bezrobotnych, wskaźnik dostępności ofert pracy jest większy od jedności, jednak wskaźnik długotrwałego bezrobocia oscyluje wokół 50,0%, co odpowiada udziałowi długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych w woj. dolnośląskim.

2.1.3.2. BEZROBOTNI ABSOLWENCI NA KONIEC 2016 R.

Na koniec 2016 r. absolwenci stanowili 2,3% bezrobotnych posiadających zawód. W ewidencji powiatowych urzędów pracy pozostawało 1782 absolwentów posiadających zawód. W układzie wielkich grup zawodowych struktura absolwentów przedstawiała się następująco:

Lp.	Kod	Wielkie grupy zawodów	Liczba bezrobotnych absolwentów zarejestrowanych na koniec 2016 r.	Struktura % w 2016 r.	Liczba bezrobotnych absolwentów zarejestrowanych na koniec 2015 r.	Struktura % w 2015 r.
1	2	Specjaliści	582	32,7	746	30,5
2	3	Technicy i inny średni personel	420	23,6	483	19,7
3	5	Pracownicy usług i sprzedawcy	336	18,9	600	24,5
4	7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	221	12,4	333	13,6
5	4	Pracownicy biurowi	132	7,4	148	6,0
6	9	Pracownicy przy pracach prostych	51	2,9	81	3,3
7	8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	23	1,3	40	1,6
8	1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy	9	0,5	8	0,3
9	6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	8	0,4	9	0,4
10	0	Siły zbrojne	0	0,0	1	0,0
Razem			1782	100,0	2449	100,0

Źródło: Tablice MZDiN przygotowane przez Sygnity za 2015 i 2016 r.

W porównaniu do stanu na koniec 2015 r. o 5,6 punktu procentowego zmniejszył się udział absolwentów z zawodami z grupy „pracownicy usług i sprzedawcy” w ogólnej liczbie bezrobotnych absolwentów posiadających zawód, natomiast o 3,8 punktu procentowego zwiększył się udział absolwentów z grupy zawodowej „technicy i inny średni personel”.

Zarejestrowani w urzędach pracy bezrobotni absolwenci zostali sklasyfikowani w 200 grupach elementarnych. Najwięcej z nich (powyżej 50 osób) posiadało zawody z następujących grup zawodowych:

Lp.	Kod	Elementarne grupy zawodów	Liczba bezrobotnych zarejestrowanych na koniec 2016 r.	Liczba bezrobotnych absolwentów zarejestrowanych na koniec 2016 r.	udział % w ogólnej liczbie bezrobotnych
1	5223	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienty)	8801	144	1,6
2	5141	Fryzjerzy	959	75	7,8
3	3314	Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych	1601	70	4,4
4	4224	Recepcjoniści hotelowi	339	69	20,4
5	5120	Kucharze	2112	65	3,1
6	7231	Mechanicy pojazdów samochodowych	1521	62	4,1

Źródło: Tablice MZDiN przygotowane przez Sygnity

Absolwenci z zawodami z tych 6 grup elementarnych stanowili 27,2% wszystkich absolwentów z zawodem zarejestrowanych w końcu 2016 r. Podobnie, jak wśród bezrobotnych ogółem dominuje w tym rankingu elementarna grupa zawodowa „sprzedawcy sklepowi”. Największy udział procentowy absolwentów (co najmniej 30%) odnotowano w następujących grupach elementarnych:

Lp.	Kod	Elementarne grupy zawodów	Liczba bezrobotnych zarejestrowanych na koniec 2016 r.	Liczba bezrobotnych absolwentów zarejestrowanych na koniec 2016 r.	udział % w ogólnej liczbie bezrobotnych
1	2529	Specjaliści do spraw baz danych i sieci komputerowych gdzie indziej niesklasyfikowani	3	2	66,7
2	2164	Urbaniści i inżynierowie ruchu drogowego	4	2	50,0
3	2146	Inżynierowie górnictwa i metalurgii	47	17	36,2
4	3342	Sekretarze prawni	3	1	33,3
5	3117	Technicy górnictwa, metalurgii i pokrewni	75	24	32,0
6	3256	Ratownicy medyczni	23	7	30,4
7	3511	Operatorzy urządzeń teleinformatycznych	10	3	30,0

Źródło: Tablice MZDiN przygotowane przez Sygnity

Te grupy elementarne charakteryzują się jednak niewielką liczbą zarejestrowanych bezrobotnych ogółem, a w tym i absolwentów. Należałoby zwrócić jedynie uwagę na grupę elementarną „specjaliści do spraw baz danych i sieci komputerowych gdzie indziej niesklasyfikowani”. Przedstawiciele zawodów z tej grupy to pracownicy często poszukiwani poprzez oferty internetowe.

2.1.3.3. DŁUGOTRWALE BEZROBOTNI NA KONIEC 2016 R.

Istotnym problemem na dolnośląskim rynku pracy jest długotrwałe bezrobocie. Powyżej 12 miesięcy w ewidencji powiatowych urzędów pracy w końcu 2016 r. pozostawało aż 39555 osób posiadających zawód, tj. 52,0% wszystkich bezrobotnych z zawodem. Ranking osób długotrwałe bezrobotnych pozostających w ewidencji PUP na koniec 2016 r. w podziale na wielkie grupy zawodowe przedstawia poniższa tabela:

Kod	Wielkie grupy zawodów	Liczba bezrobotnych długotrwałe zarejestrowanych na koniec 2016 r.	Struktura % w 2016 r.	Wskaźnik długotrwałego bezrobocia
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	11536	29,2	55,20
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	8988	22,7	53,19
9	Pracownicy wykonujący prace proste	5103	12,9	56,94
3	Technicy i inny średni personel	4524	11,4	47,92
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	3154	8,0	53,38
2	Specjaliści	3065	7,7	39,95
4	Pracownicy biurowi	1847	4,7	46,65
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	1038	2,6	62,57
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	280	0,7	39,94
0	Siłły zbrojne	20	0,1	39,22
Razem		39555	100,0	

Źródło: Tablice MZDiN przygotowane przez Sygnity

Największy udział osób długotrwałe bezrobotnych występuje w wielkiej grupie zawodowej „robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy”, która jest jednocześnie najliczniej

reprezentowaną grupą wśród bezrobotnych posiadających zawód. Na kolejnych dwóch miejscach w rankingu występują także wielkie grupy zawodowe o znacznej liczebności.

Najwyższy wskaźnik długotrwałego bezrobocia ma wielka grupa zawodowa „rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy”, zawody z której posiadała niewielka liczba bezrobotnych zarejestrowanych w końcu 2016 r. (1038 osób). Jednak dla wszystkich dużych liczebnie grup zawodowych wskaźnik długotrwałego bezrobocia przekracza 50%.

Długotrwanie bezrobotnych zarejestrowanych na koniec 2016 r. sklasyfikowano w 395 elementarnych grupach zawodów. Najwięcej osób długotrwanie bezrobotnych (powyżej 1000) posiadało zawody z następujących grup zawodowych:

Lp.	Kod	Elementarne grupy zawodów	Liczba bezrobotnych zarejestrowanych na koniec 2016 r.	w tym długotrwanie bezrobotni	wskaźnik długotrwałego bezrobocia
1	5223	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	8801	4710	53,52
2	7112	Murarze i pokrewni	2571	1522	59,20
3	7222	Ślusarze i pokrewni	2205	1191	54,01
4	5120	Kucharze	2112	1156	54,73
5	5153	Gospodarze budynków	1787	1114	62,34
6	9112	Pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe i pokrewne	1741	1109	63,70
7	9313	Robotnicy wykonujący prace proste w budownictwie ogólnym	1850	1051	56,81
8	7531	Krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni	1312	782	59,60
9	3314	Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych	1601	769	48,03
10	7512	Piekarze, cukiernicy i pokrewni	1464	758	51,78
11	7231	Mechanicy pojazdów samochodowych	1521	705	46,35
12	9329	Robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani	1393	659	47,31
13	7533	Szwaczki, hafciarki i pokrewni	970	612	63,09
14	4110	Pracownicy obsługi biurowej	1223	570	46,61
15	7223	Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	1046	570	54,49
16	3115	Technicy mechanicy	1084	529	48,80
17	7412	Elektromechanicy i elektrycy	907	510	56,23
18	7522	Stolarze meblowi i pokrewni	1023	500	48,88

Źródło: Tablice MZDiN przygotowane przez Sygnity

Długotrwanie bezrobotni z zawodami z tych 18 elementarnych grup zawodów stanowili 47,6% wszystkich długotrwanie bezrobotnych pozostających w ewidencji urzędów pracy na koniec 2016 r. Duża liczba sprzedawców, murarzy, ślusarzy oraz kucharzy wśród długotrwanie bezrobotnych świadczyć może o niedostosowaniu kwalifikacji do wymagań pracodawców, przeciwwskazaniach zdrowotnych lub też o nieadekwatnych do oczekiwań bezrobotnych oferowanych warunkach pracy. Nie występują natomiast na Dolnym Śląsku takie grupy zawodowe, w których długotrwanie bezrobocie byłoby zjawiskiem dominującym. Grupy zawodowe o co najmniej 75% wskaźniku długotrwałego bezrobocia (udziale % długotrwanie bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych z danej grupy zawodowej) charakteryzuje bowiem bardzo mała liczba osób bezrobotnych, co ukazuje poniższa tabela:

Lp.	Kod	Elementarne grupy zawodów	Liczba bezrobotnych zarejestrowanych na koniec 2016 r.	w tym długotrwale bezrobotni	wskaźnik długotrwałego bezrobocia
1	1342	Kierownicy w instytucjach opieki zdrowotnej	3	3	100,00
2	1111	Przedstawiciele władz publicznych	2	2	100,00
3	7542	Strzałowci i pokrewni	2	2	100,00
4	1113	Wyżsi urzędnicy władz samorządowych	1	1	100,00
5	1345	Kierownicy w instytucjach edukacyjnych	1	1	100,00
6	2659	Twórcy i artyści gdzie indziej niesklasyfikowani	1	1	100,00
7	6310	Rolnicy produkcji roślinnej pracujący na własne potrzeby	1	1	100,00
8	7215	Takielarze i monterzy konstrukcji linowych	6	5	83,33
9	8157	Operatorzy maszyn do prania	15	12	80,00
10	7117	Monterzy budownictwa wodnego	9	7	77,78
11	5411	Strażacy	17	13	76,47
12	1322	Kierownicy w górnictwie	4	3	75,00
13	3141	Technicy nauk biologicznych (z wyłączeniem nauk medycznych)	4	3	75,00
14	5164	Opiekunowie zwierząt domowych i pracownicy zajmujący się zwierzętami	4	3	75,00

Zródło: Tablice MZDiN przygotowane przez Sygnity

W tych 14 grupach elementarnych o wskaźniku długotrwałego bezrobocia wynoszącym co najmniej 75,0% na koniec 2015r. było zarejestrowanych tylko 0,14% bezrobotnych posiadających zawód.

2.1.3.4. BEZROBOTNI BEZ ZAWODU

Na koniec 2016 roku w ewidencji powiatowych urzędów pracy pozostawało 9,7 tys. bezrobotnych nieposiadających żadnego zawodu. Stanowili oni o 11,3% całkowitej populacji bezrobotnych (na koniec 2015 r. bezrobotni bez zawodu stanowili 16,1% wszystkich bezrobotnych). Liczbę bezrobotnych bez zawodu oraz porównanie z ogólną liczbą bezrobotnych w podziale na poziom wykształcenia oraz typy ukończonych szkół prezentuje poniższa tabela:

Wyszczególnienie	Bezrobotni ogółem	w tym bez zawodu	Odsetek bezrobotnych bez zawodu (%)
Ogółem	85 852	9 702	11,30
wg poziomu wykształcenia:			
gimnazjalne i poniżej	26 578	6 015	22,63
zasadnicze zawodowe	23 478	421	1,79
średnie ogólnokształcące	7 907	1 895	23,97
policealne i średnie zawodowe	17 594	1 088	6,18
wyższe	10 295	283	2,75
wg typu ukończonej szkoły:			
zasadnicza szkoła zawodowa	9 787	295	3,01
szkoła przysposabiająca do pracy	53	11	20,75
technikum	3 491	642	18,39
liceum ogólnokształcące	4 931	1 274	25,84
liceum profilowane	390	84	21,54
technikum uzupełniające	184	10	5,43

liceum uzupełniające	150	19	12,67
szkoła policealna	1 796	97	5,40
wyższa	7 812	212	2,71
brak danych źródłowych	57 258	7 058	12,33

*Odsetek bezrobotnych wyliczany jest jako stosunek bezrobotnych bez zawodu wg stanu w końcu okresu sprawozdawczego do ogółu bezrobotnych w ramach danej analizowanej kategorii.

Źródło: Tablice MZDiN przygotowane przez Sygnity

Największy był udział bezrobotnych z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (23,97%) oraz osób, które ukończyły licea ogólnokształcące (25,84%). Występowanie w grupie bezrobotnych bez zawodu osób, które ukończyły szkoły dające uprawnienia zawodowe świadczyć może o nie przystąpieniu lub nie zdaniu egzaminu zawodowego.

2.1.3.5. NAPŁYW I ODPŁYW BEZROBOTNYCH W 2016 R.

W okresie analizowanego roku odnotowano napływ 134167 bezrobotnych z zawodem. Ranking napływu osób bezrobotnych w 2016 r. w podziale na wielkie grupy zawodowe przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Kod	Wielkie grupy zawodów	Napływ bezrobotnych w 2016 r.	Struktura w %
1	0	Siły zbrojne	141	0,1
2	1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy	1143	0,9
3	2	Specjaliści	16666	12,4
4	3	Technicy i inny średni personel	18079	13,5
5	4	Pracownicy biurowi	7767	5,8
6	5	Pracownicy usług i sprzedawcy	28578	21,3
7	6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	2232	1,7
8	7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	34653	25,8
9	8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	9884	7,4
10	9	Pracownicy przy pracach prostych	15024	11,2
Razem			134167	100,0

Źródło: Tablice MZDiN przygotowane przez Sygnity

Ponad jedna czwarta bezrobotnych z zawodem (25,8%), którzy zarejestrowali się w powiatowych urzędach pracy w 2016 r. posiadała zawody z wielkiej grupy zawodowej „robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy”, a „pracownicy usług i sprzedawcy stanowili 21,3% nowo zarejestrowanych bezrobotnych posiadających zawód. Napływ bezrobotnych posiadających zawód odnotowano w 2016 r. w 427 elementarnych grupach zawodów. Największy napływ (powyżej 2000 osób) odnotowano w następujących elementarnych grupach zawodów:

Lp.	Kod	Elementarne grupy zawodów	Napływ bezrobotnych w 2016 r.
1	5223	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	14113
2	5120	Kucharze	3879
3	7112	Murarze i pokrewni	3666

4	7222	Ślusarze i pokrewni	3653
5	7231	Mechanicy pojazdów samochodowych	3356
6	3314	Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych	3114
7	9313	Robotnicy wykonujący prace proste w budownictwie ogólnym	2963
8	9329	Robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani	2774
9	7512	Piekarze, cukiernicy i pokrewni	2695
10	5153	Gospodarze budynków	2647
11	9112	Pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe i pokrewne	2506
12	4110	Pracownicy obsługi biurowej	2302
13	3115	Technicy mechanicy	2056

Źródło: Tablice MZDiN przygotowane przez Sygnity

Bezrobotni z zawodami z tych 13 elementarnych grup zawodowych stanowili 37,1% całkowitego napływu bezrobotnych posiadających zawód.

W 2016 r. wyrejestrowano z ewidencji urzędów pracy 148027 bezrobotnych posiadających zawód. Ranking odpływu osób w podziale na wielkie grupy zawodowe przedstawia poniższa tabela:

Kod	Wielkie grupy zawodów	Liczba bezrobotnych wyrejestrowanych w 2016 r.	Struktura % w 2015 r.
0	Siły zbrojne	162	0,1
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy	1189	0,8
2	Specjaliści	17876	12,1
3	Technicy i inny średni personel	19949	13,5
4	Pracownicy biurowi	8625	5,8
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	30885	20,9
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	2624	1,8
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	39158	26,5
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	11007	7,4
9	Pracownicy przy pracach prostych	16552	11,2
Razem		148027	100,0

Źródło: Tablice MZDiN przygotowane przez Sygnity

Największa liczba osób wyłączonych z ewidencji PUP-ów w 2016 r. (26,5%) posiadała zawody z wielkiej grupy zawodowej „robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy”, niewiele mniej, bo 20,9% miało zawody z wielkiej grupy zawodowej „pracownicy usług i sprzedawcy”. Te dwie grupy zawodowe dominowały nie tylko w napływie i odpływie bezrobotnych, ale również były najliczniejszymi grupami w przypadku stanu bezrobotnych posiadających zawód w końcu 2016 r. Dominują one na rynku pracy w obszarze bezrobocia. Odpływ bezrobotnych wystąpił w 2016 r. w 425 grupach elementarnych. Największy odpływ (powyżej 2000 osób) wystąpił w następujących elementarnych grupach zawodowych:

Lp.	Kod	Elementarne grupy zawodów	Odpływ bezrobotnych w 2016 r.
1	5223	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	15287
2	7112	Murarze i pokrewni	4174
3	5120	Kucharze	4145

4	7222	Ślusarze i pokrewni	4088
5	7231	Mechanicy pojazdów samochodowych	3822
6	3314	Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych	3405
7	9313	Robotnicy wykonujący prace proste w budownictwie ogólnym	3238
8	5153	Gospodarze budynków	2986
9	7512	Piekarze, cukiernicy i pokrewni	2975
10	9329	Robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani	2955
11	9112	Pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe i pokrewne	2840
12	4110	Pracownicy obsługi biurowej	2585
13	3115	Technicy mechanicy	2311
14	7522	Stolarze meblowi i pokrewni	2246
15	4321	Magazynierzy i pokrewni	2184
16	7531	Krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni	2056

Źródło: Tablice MZDiN przygotowane przez Sygnity

Bezrobotni z zawodami z tych 16 elementarnych grup zawodowych stanowili 41,4% całkowitego napływu bezrobotnych posiadających zawód.

Największy napływ i największy odpływ bezrobotnych w 2016 r. odnotowano w tych samych elementarnych grupach zawodowych. Ponadto te grupy elementarne występują w rankingu grup elementarnych o największej liczbie bezrobotnych zarejestrowanych na koniec 2016 r. Są to grupy zawodowe o największej rotacji zatrudnienia. Część z nich nie wymaga wykształcenia zawodowego, często są to prace nisko wynagradzane. Natomiast w przypadku dwóch grup zawodowych: „średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych” oraz „pracownicy obsługi biurowej” duża rotacja związana jest ze znacznym udziałem zatrudnienia subsydiowanego przy zatrudnianiu pracowników w tych grupach zawodowych (udział ofert zatrudnienia subsydiowanego odpowiednio 80,0% oraz 70,4%).

Jednym ze wskaźników charakteryzujących zjawiska zachodzące w obszarze napływu i odpływu bezrobotnych jest wskaźnik płynności bezrobotnych. Wskazuje on kierunek i natężenie ruchu bezrobotnych w danym zawodzie lub grupie zawodów. Wskaźnik płynności powyżej 1 wskazuje na większy odpływ niż napływ w danej grupie zawodowej, wskaźnik mniejszy od 1 sytuację odwrotną. Ranking osób bezrobotnych pozostających w ewidencji PUP na koniec 2016 r. pod względem wartości wskaźnika płynności podziale na wielkie grupy zawodowe przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Kod	Wielkie grupy zawodów	Liczba bezrobotnych zarejestrowanych na koniec 2016 r.	w tym absolwenci	wskaźnik płynności
1	6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	51	0	1,15
2	7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	701	9	1,04
3	9	Pracownicy przy pracach prostych	7672	582	1,07
4	3	Technicy i inny średni personel	9441	420	1,10
5	8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	3959	132	1,11
6	5	Pracownicy usług i sprzedawcy	16897	336	1,08
7	2	Specjaliści	1659	8	1,18
8	4	Pracownicy biurowi	20897	221	1,13

9	0	Siły zbrojne	5909	23	1,11
10	1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy	8962	51	1,10
Razem			76148	1782	1,11

Źródło: Tablice MZDiN przygotowane przez Sygnity

We wszystkich wielkich grupach zawodowych wskaźnik płynności w 2016 r. był większy od jedności i kształtował się na poziomie od 1,10 do 1,15. W podziale na elementarne grupy zawodów największa płynność (przewaga odpływu nad napływem bezrobotnych), o wartości co najmniej 1,50 wystąpiła w następujących grupach elementarnych:

Lp.	Kod	Elementarne grupy zawodów	Napływ w 2016 r.	Odpływ w 2016 r.	Liczba bezrobotnych zarejestrowanych na koniec 2016 r.	Wskaźnik płynności
1	3357	Funkcjonariusze służb specjalnych	1	3	0	3,00
2	5165	Instruktorzy nauki jazdy	5	11	1	2,20
3	2434	Specjaliści do spraw sprzedaży z dziedziny technologii teleinformatycznych	1	2	0	2,00
4	5161	Astrologdy, wróżbici i pokrewni	1	2	0	2,00
5	5412	Strażnicy w zakładach dla nieletnich	1	2	0	2,00
6	3123	Mistrzowie produkcji w budownictwie	5	9	3	1,80
7	3151	Pracownicy służb technicznych żeglugi	4	7	2	1,75
8	4413	Kodowacze, korektorzy i pokrewni	3	5	2	1,67
9	0110	Oficerowie sił zbrojnych	4	6	0	1,50
10	1113	Wyżsi urzędnicy władz samorządowych	2	3	1	1,50
11	3513	Operatorzy sieci i systemów komputerowych	12	18	11	1,50
12	6222	Rybacy śródlądowi	2	3	0	1,50

Źródło: Tablice MZDiN przygotowane przez Sygnity

Jednak zawody z tych grup charakteryzują się niewielkim udziałem bezrobotnych (w wyszczególnionych 12 grupach elementarnych o wskaźniku płynności równym co najmniej 1,50 napływ wynosił 41 osób, odpływ 71 osób, a na koniec 2016 r. w ewidencji PUP-ów pozostawało tylko 20 osób). Podobnie przedstawia się sytuacja w przypadku grup zawodów elementarnych o płynności najniższej, o wartościach od 0,00 do 0,75, co przedstawia kolejne zestawienie:

Lp.	Kod	Elementarne grupy zawodów	Napływ W 2016 r.	Odpływ W 2016 r.	Stan	Wskaźnik płynności bezrobotnych
1	2354	Nauczyciele muzyki w placówkach pozaszkolnych	1	0	2	0,00
2	2612	Sędziowie	2	0	2	0,00
3	3354	Urzędnicy organów udzielających licencji	1	0	1	0,00
4	5242	Demonstratorzy wyrobów	1	0	1	0,00
5	8132	Operatorzy urządzeń do produkcji materiałów światłoczułych i obróbki filmów	1	0	2	0,00
6	9520	Uliczni sprzedawcy produktów (z wyłączeniem żywności o krótkim terminie przydatności do spożycia)	3	1	4	0,33
7	2252	Lekarze weterynarii specjaliści	2	1	1	0,50
8	2262	Lekarze dentyści specjaliści (ze specjalizacją II stopnia lub tytułem specjalisty)	2	1	2	0,50
9	5241	Modelki i modele	4	2	4	0,50
10	5111	Stewardzi	5	3	3	0,60

11	0210	Podoficerowie sił zbrojnych	3	2	1	0,67
12	3133	Kontrolerzy (sterowniczy) procesów w przemyśle chemicznym	6	4	3	0,67
13	3154	Kontrolerzy ruchu lotniczego i personel pokrewny	3	2	1	0,67
14	6223	Rybacy morscy	3	2	2	0,67
15	7515	Klasyfikatorzy żywności i pokrewni	9	6	6	0,67
16	4227	Ankieterzy	13	9	10	0,69
17	2281	Farmaceuci bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji	24	17	8	0,71
18	3435	Aktorzy cyrkowi i pokrewni	7	5	4	0,71
19	1330	Kierownicy do spraw technologii informatycznych i telekomunikacyjnych	11	8	6	0,73
20	2112	Meteorolodzy	4	3	2	0,75

Źródło: Tablice MZDiN przygotowane przez Sygnity

W wyszczególnionych 20 grupach elementarnych o wskaźniku płynności 0,75 napływ wynosił 105 osób, odpływ 66 osób, a na koniec 2016 r. w ewidencji PUP-ów pozostawało tylko 65 osób.

2.1.3.6. OFERTY PRACY

Na potrzeby monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w liczbie dostępnych na rynku ofert pracy obok ofert z Centralnej Bazy Ofert Pracy (CBOP uwzględnia oferty zgłaszane do powiatowych urzędów pracy, ochotniczych hufców pracy oraz oferty EURES), uwzględniono również oferty internetowe, których szacunku dokonano na podstawie prowadzonego dwukrotnie, w kwietniu i październiku 2016 r. badania internetowych ofert pracy. W 2016 r. zwiększyła się w porównaniu do roku poprzedniego liczba ofert pracy zamieszczonych w CBOP oraz ofert internetowych.

Ranking ilości ofert zatrudnienia zgłoszonych w 2016 r. przedstawiał się następująco:

Kod	Wielkie grupy zawodów	Liczba ofert zatrudnienia w 2016 r.	Struktura % ofert ogółem w 2016 r.	Liczba ofert zatrudnienia w 2015 r.	Struktura % ofert ogółem w 2015 r.	Wzrost/spadek w porównaniu do 2015 r.
9	Pracownicy przy pracach prostych	41215	18,4	22884	16,2	18331
2	Specjaliści	41050	18,3	31771	22,4	9279
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	33723	15,0	19201	13,6	14522
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	33623	15,0	23884	16,9	9739
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	26395	11,8	16723	11,8	9672
4	Pracownicy biurowi	24155	10,8	13987	9,9	10168
3	Technicy i inny średni personel	20251	9,0	9865	7,0	10386
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy	2691	1,2	2893	2,0	-202
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	1489	0,7	488	0,3	1001
0	Siły zbrojne	1	0,0	0	0,0	1
Razem		224593	100,0	141696	100,0	82897

Źródło: Tablice MZDiN przygotowane przez Sygnity

W porównaniu do 2015 roku liczba dostępnych ofert pracy zwiększyła się o 82,9 tys. Wzrost odnotowano w 9 wielkich grupach zawodowych, z tego największy (o 18,3 tys. ofert)

dla pracowników z zawodami z wielkiej grupy zawodowej „pracownicy przy pracach prostych”. Spadek o 202 oferty wystąpił w wielkiej grupie zawodowej „przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy”.

Wśród ofert zatrudnienia pojawiających się na rynku pracy w 2016 r. najwięcej ofert dotyczyło wielkiej grupy zawodowej „pracownicy przy pracach prostych” (18,4% wszystkich ofert) oraz „specjaliści” (18,3%). W wielkiej grupie zawodowej „siły zbrojne” odnotowano napływ tylko 1 oferty zatrudnienia.

Napływ ofert pracy w 2016 r. odnotowano w 396 elementarnych grupach zawodów. Największą liczbę ofert), tj. co najmniej 3000 dotyczyła miejsc pracy w zawodach z następujących grup elementarnych:

Lp.	Kod	Elementarne grupy zawodów	Oferty z Centralnej Bazy Ofert Pracy	Oferty internetowe	Oferty ogółem
1	4321	Magazynierzy i pokrewni	12343	1334	13677
2	9329	Robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani	7185	4345	11530
3	5223	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	7369	2333	9702
4	5153	Gospodarze budynków	6437	0	6437
5	3322	Przedstawiciele handlowi	2038	3731	5769
6	9321	Ręczni pakowacze i znakowacze	4346	974	5320
7	4110	Pracownicy obsługi biurowej	4029	999	5028
8	9629	Pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani	3616	637	4253
9	9112	Pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe i pokrewne	4120	103	4223
10	8332	Kierowcy samochodów ciężarowych	3342	851	4193
11	9313	Robotnicy wykonujący prace proste w budownictwie ogólnym	4046	32	4078
12	2411	Specjaliści do spraw księgowości i rachunkowości	107	3835	3942
13	2433	Specjaliści do spraw sprzedaży (z wyłączeniem technologii informacyjno-komunikacyjnych)	569	3154	3723
14	5249	Pracownicy sprzedaży i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	1674	2024	3698
15	7549	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy gdzie indziej niesklasyfikowani	189	2992	3181
16	2519	Analitycy systemów komputerowych i programiści gdzie indziej niesklasyfikowani	168	2914	3082
17	5230	Kasjerzy i sprzedawcy biletów	2418	626	3044

Źródło: Obliczenia własne na podstawie tablic MZDiN przygotowane przez Sygnity

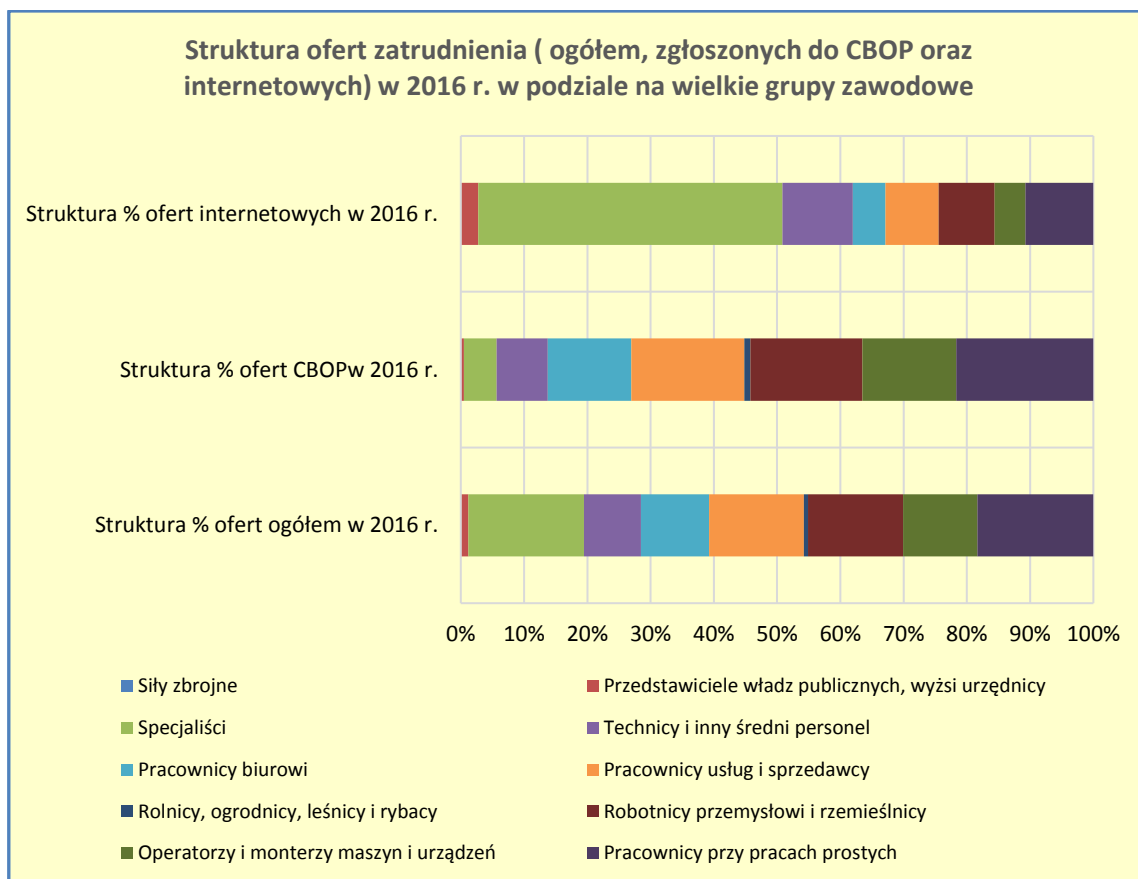
Dla pracowników z zawodami z tych 17 grup elementarnych odnotowano napływ 42,3% wszystkich odnotowanych ofert pracy.

Wśród 419 elementarnych grup zawodów, z zawodami które posiadali zarejestrowani bezrobotni na koniec 2016 r. w 32 grupach elementarnych nie odnotowano napływu ofert zatrudnienia. Brak ofert pracy dotyczył jednak tylko 733 bezrobotnych zarejestrowanych na koniec 2016 r., tj. 0,8% ogółu bezrobotnych posiadających zawod. Najwięcej bezrobotnych, dla których nie pojawiła się żadna oferta pracy (powyżej 50) miało zawody z następujących grup elementarnych:

Lp.	Kod	Elementarne grupy zawodów	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych	w tym absolwentów
1	2633	Filozofowie, historycy i politolodzy	287	16
2	2632	Archeolodzy, socjolodzy i specjaliści dziedzin pokrewnych	171	10
3	6330	Rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej pracujący na własne potrzeby	94	1
4	0310	Żołnierze szeregowi	66	1

Źródło: Tablice MZDiN przygotowane przez Sygnity

Na bliższe rzeczywistości odzwierciedlenie popytu na rynku pracy istotny wpływ miało uwzględnienie w monitoringu zawodów ofert internetowych. Różnicę w strukturze ofert zgłaszanych do CBOP oraz ofert internetowych w 2016 r., w podziale na wielkie grupy zawodowe pokazuje poniższy diagram:

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych z tablic MZDiN przygotowane przez Sygnity

W ofertach zgłaszanych do CBOP dominowały oferty dla „pracowników przy pracach prostych” (21,7%), dla „pracowników usług i sprzedawców” (17,9%) oraz pracowników reprezentujących grupę „robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy” (17,7%), natomiast poprzez ogłoszenia internetowe najczęściej poszukiwano „specjalistów” (48,1% wszystkich ofert) oraz pracowników wielkiej grupy zawodowej „technicy i inny średni personel” (11,1%). W zależności od grupy zawodowej poszukiwanych pracowników pracodawcy wykorzystują różne sposoby ich poszukiwania. Udział ofert zgłaszanych do urzędów pracy i ofert internetowych w 2016 r. w liczbie ofert ogółem w podziale na wielkie grupy zawodowe przedstawia poniższa tabela:

Kod	Wielkie grupy zawodów	Liczba ofert zatrudnienia w 2016 r.	Struktura % ofert ogółem w 2016 r.	Liczba ofert zgłaszanych do CBOP w 2016 r.	Struktura % ofert CBOP w 2016 r.	Liczba ofert internetowych w 2016 r.	Struktura % ofert internetowych w 2016 r.
0	Siły zbrojne	1	0,0	1	0,0	0	0,0
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy	2691	1,2	774	0,5	1917	2,8
2	Specjaliści	41050	18,3	8058	5,2	32992	48,1
3	Technicy i inny średni personel	20251	9,0	12623	8,1	7628	11,1
4	Pracownicy biurowi	24155	10,8	20590	13,2	3565	5,2
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	33623	15,0	27859	17,9	5764	8,4
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	1489	0,7	1489	1,0	0	0,0
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	33723	15,0	27647	17,7	6076	8,8
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	26395	11,8	23072	14,8	3323	4,8
9	Pracownicy przy pracach prostych	41215	18,4	33820	21,7	7395	10,8
Razem		224593	100,0	155933	100,0	68660	100,0

Źródło: Tablice MZDiN przygotowane przez Sygnity

Powyższe zestawienie ukazuje sposób poszukiwania pracowników w zależności od oczekiwanych kwalifikacji. Pracowników o wyższych kwalifikacjach („przedstawiciele władz publicznych i wyższych urzędników” oraz „specjalistów” pracodawcy nie szukają w urzędach pracy, ale wykorzystują inne sposoby poszukiwań, np. poprzez ogłoszenia internetowe lub też agencje zatrudnienia, które z kolei często zamieszczają ogłoszenia w internecie.

2.1.3.7. ANALIZA NIEDOPASOWANIA STRUKTURY BEZROBOTNYCH I OFERT PRACY

Obok statystyki publicznej dotyczącej osób bezrobotnych oraz danych z Systemu Syriusz problemy rynku pracy, w tym pozostawiania bez pracy badane są przez GUS w prowadzonym o okresach kwartalnych badaniu aktywności ekonomicznej ludności (BAEL). Obowiązująca od 2015 r. metodologia prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych wprowadziła nowe źródło danych dotyczących ilości pojawiających się na rynku pracy ofert zatrudnienia. Porównaniu danych z tych źródeł oraz analizie przyczyn występowania różnic w strukturze danych służy analiza niedopasowania struktury bezrobotnych i ofert pracy. Opiera się ona na wyliczaniu wskaźników niedopasowania struktury bezrobotnych i ofert pracy oraz wskaźniki zróżnicowania według wielkich grup zawodów.

Wskaźniki struktury bezrobotnych/ofert pracy stanowią ilorazy przeciętnej liczby bezrobotnych/ofert pracy w grupie zawodów k do całkowitej liczby bezrobotnych/ofert pracy w danym okresie sprawozdawczym. Obliczane są one osobno dla każdego ze źródeł danych (Syriusz – dane dla PUP, BAEL, internet)

Wskaźniki niedopasowania struktury bezrobotnych między danymi przygotowanymi przez Sygnity a danymi z BAEL wylicza się poprzez iloraz wskaźnika

struktury bezrobotnych dla PUP (dane przygotowane przez Sygnity) oraz wskaźnika struktury bezrobotnych dla BAEL (dane GUS). Wskaźnik zróżnicowania bezrobotnych oblicza się jako iloraz liczby bezrobotnych zarejestrowanych w danej grupie zawodowej wg danych przygotowane przez Sygnity do liczby bezrobotnych w tej grupie zawodowej wg BAEL. Analogicznie wyliczane są wskaźniki niedopasowania struktury oraz zróżnicowania ofert.

Wskaźniki niedopasowania struktury bezrobotnych między danymi PUP i BAEL w 2016 r. w podziale na wielkie grupy zawodowe przedstawia poniższa tabela:

Kod	Wielkie grupy zawodów	PUP (zarejestrowani bezrobotni poprzednio pracujący) *	Struktura % zarejestrowanych w PUP	BAEL (bezrobotni poprzednio pracujący) **	Struktura % bezrobotnych wg BAEL w 2015 r.	wskaźnik niedopasowania (PUP vs BAEL)
0	Siły zbrojne	91	0,11	500	1,80	0,06
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy	1274	1,62	0	0,00	n/d
2	Specjaliści	3820	4,85	4750	17,12	0,28
3	Technicy i inny średni personel	4850	6,15	4250	15,32	0,40
4	Pracownicy biurowi	5934	7,53	500	1,80	4,18
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	20252	25,69	4750	17,12	1,50
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	1217	1,54	750	2,70	0,57
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	16730	21,23	9500	34,23	0,62
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	7863	9,98	750	2,70	3,69
9	Pracownicy przy pracach prostych	16787	21,30	2000	7,21	2,96
Razem		78818	100,00	27750	100,00	

* średnia arytmetyczna ze stanów na koniec miesiący

** średnia arytmetyczna z kwartałów

Źródło: Tablice MZDiN przygotowane przez Sygnity

Zróżnicowanie w informacjach dotyczących poziomu bezrobocia w poszczególnych wielkich grupach zawodowych wynika przede wszystkim z różnego sposobu badania tego zjawiska. Różne też są definicje osoby bezrobotnej w badaniu BAEL oraz w przypadku bezrobocia rejestrowanego (dotyczącego osób zarejestrowanych jako bezrobotne w powiatowych urzędach pracy).

W przypadku grup zawodów, dla których wskaźnik niedopasowania struktury bezrobotnych jest mniejszy od jedności liczba pozostających bez pracy osób jest w rzeczywistości większa niż wynika to z ewidencji urzędów pracy. Część osób, które deklarowały się jako bezrobotne w badaniu BAEL nie rejestruje się i nie poszukuje pracy za pośrednictwem PUP. W 2016 r. do takich grup zawodowych należała przede wszystkim grupa „specjaliści”, dla której znacznie więcej osób deklarowało bycie bezrobotnym wg. BAEL niż średniomiesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych. Problem ten dotyczył grup „technicy i inny średni personel” oraz „robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy”. W przypadku

grupy „siły zbrojne” wskaźnik niedopasowania wynoszący tylko 0,06 wynikać może z pobierania przez byłych żołnierzy świadczeń emerytalnych, co uniemożliwia im nabycie statusu osoby bezrobotnej. W przypadku „pracowników usług i sprzedawców” oraz „pracowników przy pracach prostych” wartość wskaźnika niedopasowania w 2016 r. była większa od jedności, co świadczy o tym, że część pozostających w ewidencji PUP bezrobotnych nie potwierdziła pozostawania bez pracy w badaniu BAEL, co oznacza, że nie miała zamiaru chęci podjęcia pracy bądź pracowała w „szarej strefie”.

Wskaźniki niedopasowania struktury ofert między danymi CBOP i danymi z internetu w 2016 r. w podziale na wielkie grupy zawodowe przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Kod	Wielkie grupy zawodów	Liczba ofert zgłaszanych do CBOP w 2016 r.	Struktura % ofert CBOP w 2016 r.	Liczba ofert internetowych w 2016 r.	Struktura % ofert internetowych w 2016 r.	wskaźnik niedopasowania struktury (CBOP vs Internet)	wskaźnik różnicowania (CBOP vs Internet)
1	0	Siły zbrojne	1	0,00	0	0,00	nieozn .	nieozn .
2	1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy	774	0,50	1948	2,82	0,18	0,40
3	2	Specjaliści	8058	5,17	33130	48,04	0,11	0,24
4	3	Technicy i inny średni personel	12623	8,10	7675	11,13	0,73	1,64
5	4	Pracownicy biurowi	20590	13,20	3603	5,22	2,53	5,71
6	5	Pracownicy usług i sprzedawcy	27859	17,87	5770	8,37	2,14	4,83
7	6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	1489	0,95	0	0,00	nieozn .	nieozn .
8	7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	27647	17,73	6096	8,84	2,01	4,54
9	8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	23072	14,80	3328	4,83	3,07	6,93
10	9	Pracownicy przy pracach prostych	33820	21,69	7409	10,74	2,02	4,56
Razem			155932	100,00	68959	100,00		2,26

* średnia arytmetyczna ze stanów na koniec miesięcy

** średnia arytmetyczna z kwartałów

Źródło: Tablice MZDiN przygotowane przez Sygnity

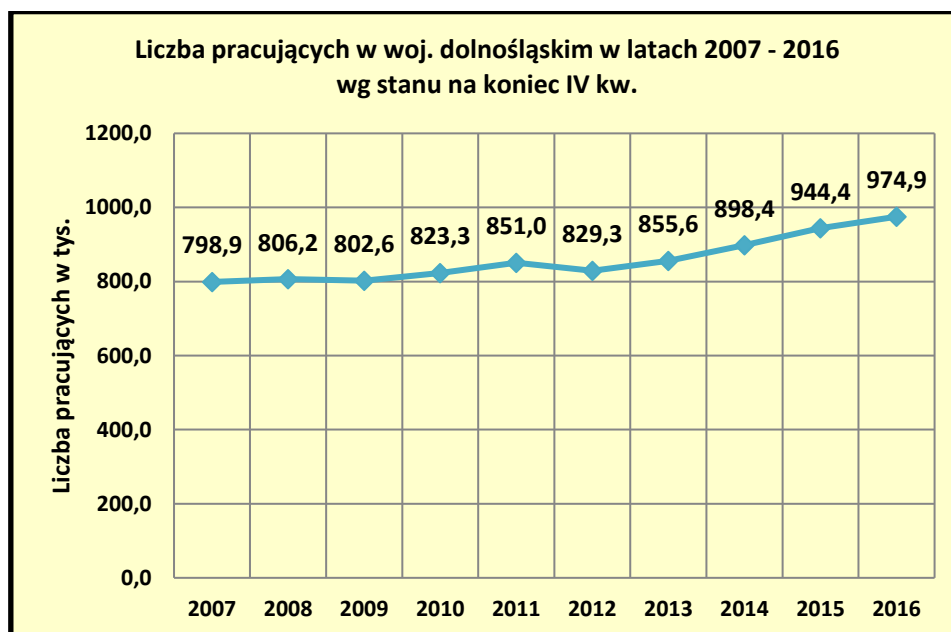
Z analizy wartości wskaźnika niedopasowania struktury ofert doskonale wynika segmentacja rynku ofert. Pracownicy z wykształceniem wyższym („przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy” i specjaliści”) oraz pracownicy z zawodami z wielkiej grupy zawodowej „technicy i inny średni personel” znacznie częściej poszukiwani są poprzez portale internetowe (w tym agencje zatrudnienia poszukujące pracowników poprzez portale internetowe) niż w urzędach pracy. W urzędach pracy pracodawcy poszukują najczęściej „pracowników przy pracach prostych”, operatorów maszyn i urządzeń oraz „robotników przemysłowych i rzemieślników”.

2.2. BADANIE POPYTU NA PRACĘ

Ta część monitoringu opiera się na wynikach badania popytu na pracę prowadzonego kwartalnie przez GUS. Badanie to ma na celu uzyskanie informacji na temat popytu zrealizowanego i niezrealizowanego, czyli pracujących i wolnych miejsc pracy.

2.2.1. PRACUJĄCY.

Objęte badaniem popytu na pracę podmioty gospodarcze z Dolnego Śląska zatrudniały w końcu 2016 roku 974,9 tys. osób. W perspektywie lat 2007 – 2011 odnotowano wzrost ogólnej liczb pracujących pomimo spadku, który wystąpił w 2012 roku. W porównaniu do stanu na koniec 2015 r. liczba pracujących wzrosła na Dolnym Śląsku o 30,5 tys. osób, tj. o 3,2%. W kraju odnotowano wzrost liczby pracujących o 0,3% w porównaniu do stanu sprzed roku („Monitoring rynku pracy” – wydawnictwo GUS za IV kw. 2016 r.).

Źródło: Dane statystyczne GUS (badanie popytu na pracę).

Największą liczbę pracujących na koniec 2016 roku (powyżej 50 tys.) odnotowano w jednostkach reprezentujących takie sekcje gospodarki jak:

- przetwórstwo przemysłowe – 221,0 tys. osób, tj. 22,7% ogółu pracujących
- handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle – 189,0 tys. osób, tj. 19,4% ogółu pracujących,
- edukacja – 96,7 tys. osób, tj. 9,9% ogółu pracujących,
- działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca – 74,3 tys. osób, tj. 7,6% ogółu pracujących,
- opieka zdrowotna i pomoc społeczna – 64,9 tys. osób, tj. 6,7% ogółu pracujących.

Liczbę pracujących w poszczególnych sekcjach gospodarki na koniec 2016 r. przedstawia poniższa tabela:

Sektory PKD	Razem	z tego sektor		Jednostki według wielkości		
		publiczny	prywatny	duże	średnie	małe
DOLNOŚLĄSKIE	974921	213683	761238	560378	234282	180261
C Przetwórstwo przemysłowe	220989	2603	218386	166354	31010	23625
G Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	188966	0	188966	61544	71992	55430
P Edukacja	96666	85596	11070	43307	44749	8610
N Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	74320	318	74002	65435	4787	4098
Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	64858	45601	19257	44350	12687	7821
F Budownictwo	46424	547	45877	10951	14244	21229
M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	39721	2659	37062	18468	7582	13671
I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	37662	1695	35967	14351	9000	14311
H Transport i gospodarka magazynowa	35472	8280	27192	16396	8715	10361
O Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	35247	35247	0	29807	4835	605
K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	31124	1998	29126	25469	2588	3067
J Informacja i komunikacja	20798	470	20328	13677	3937	3184
B Górnictwo i wydobywanie	20407	0	20407	19024	1028	355
E Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	13978	9101	4877	10010	3316	652
L Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	12833	4066	8767	4910	4492	3431
R Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	11152	10247	905	4187	4872	2093
A Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	8938	3108	5830	4010	2711	2217
D Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do urządzeń klimatyzacyjnych	7960	2034	5926	7239	459	262
S Pozostała działalność usługowa	7406	113	7293	889	1278	5239

Źródło: Dane statystyczne GUS (badanie popytu na pracę).

W podmiotach sektora prywatnego liczba pracujących wynosiła 761,2 tys. osób, tj. 78,1%, a w podmiotach sektora publicznego pracowało 213,7 tys. osób, tj. 21,9%. W porównaniu do stanu na koniec 2015 r. odnotowano wzrost udziału pracowników sektora prywatnego w ogólnej liczbie pracujących osób o 1,0 punkt procentowy.

W sektorze prywatnym najwięcej osób pracowało w jednostkach gospodarczych prowadzących działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego (218,4 tys. osób, tj. 28,7% ogółu pracujących w sektorze prywatnym), handlu hurtowym i detalicznym (189,0 tys. osób, tj. 24,8%), działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej (74,0 tys. osób, tj. 9,7%) oraz budownictwie (45,9 tys. osób, tj. 6,0%). Podmioty w wymienionych wyżej

gałęziach gospodarki należą w olbrzymiej większości do sektora prywatnego. W branży przetwórstwa przemysłowego w sektorze prywatnym pracowało 98,8% ogółu zatrudnionych w tej branży, w handlu hurtowym i detalicznym 100,0%, działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej 99,6%, a w budownictwie 98,8%. W porównaniu do stanu na koniec IV kwartału 2015 r. w sektorze prywatnym odnotowano wzrost liczby pracujących o 4,6%, w sektorze publicznym spadek o 1,3%.

W sektorze publicznym najwięcej osób było zatrudnionych w podmiotach prowadzących działalność w zakresie edukacji (85,6 tys. osób tj. 40,1% ogółu pracujących w sektorze publicznym), opiece zdrowotnej i pomocy społecznej (45,6 tys. osób, tj. 21,3%), a w branży administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne 35,3 tys. osób, tj. 16,5% osób zatrudnionych w sektorze publicznym i jednocześnie 100% zatrudnionych w tej branży gospodarki.

Największą liczbę pracujących zanotowano w jednostkach dużych, zatrudniających powyżej 249 osób, 560,4 tys. tj. 57,5%), natomiast w jednostkach średnich, zatrudniających od 50 do 249 osób pracowało 234,3 tys. osób (24,0%), a w jednostkach małych, zatrudniających mniej niż 50 osób, pracowało 180,3 tys. osób (18,5%). Dla porównania wg danych na koniec IV kw. 2015 r. w jednostkach dużych pracowało 60,3% osób pracujących, w jednostkach średnich 20,7%, a w małych 19,0% osób. W jednostkach średnich odnotowano rok do roku wzrost liczby pracujących o 19,8% w jednostkach dużych spadek o 1,6%, a w jednostkach małych wzrost o 0,5%.

Największą koncentrację zatrudnienia w jednostkach dużych zanotowano w podmiotach prowadzących działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego (29,7% ogółu pracujących w jednostkach dużych), działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej (11,7%), handlu hurtowym i detalicznym (11,0%), opiece zdrowotnej i pomocy społecznej (7,9%) oraz edukacji (7,7%). W jednostkach średnich większość osób pracowała w handlu hurtowym i detalicznym (30,7%), w edukacji (19,1%), przetwórstwie przemysłowym (13,2%) oraz budownictwie (6,1%), a w jednostkach małych w handlu hurtowym i detalicznym (30,7%), przetwórstwie przemysłowym (13,1%) oraz budownictwie (11,8%).

W ogólnej liczbie pracujących na koniec 2016 roku najliczniejszymi wielkimi grupami zawodowymi byli specjaliści, pracownicy usług osobistych i sprzedawcy, robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy, operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń oraz pracownicy biurowi.

Liczba pracujących specjalistów wynosiła 210,1 tys. osób, tj. 21,5% ogółu pracujących. Specjaliści pracowali częściej w sektorze prywatnym (52,0% wszystkich pracujących specjalistów) oraz w dużych jednostkach (62,6%). Ponadto specjaliści stanowili 47,2% wszystkich pracowników sektora publicznego, 14,3% pracowników sektora prywatnego,

23,5% pracowników dużych podmiotów gospodarczych, 22,7% średnich oraz 14,1% małych podmiotów gospodarczych.

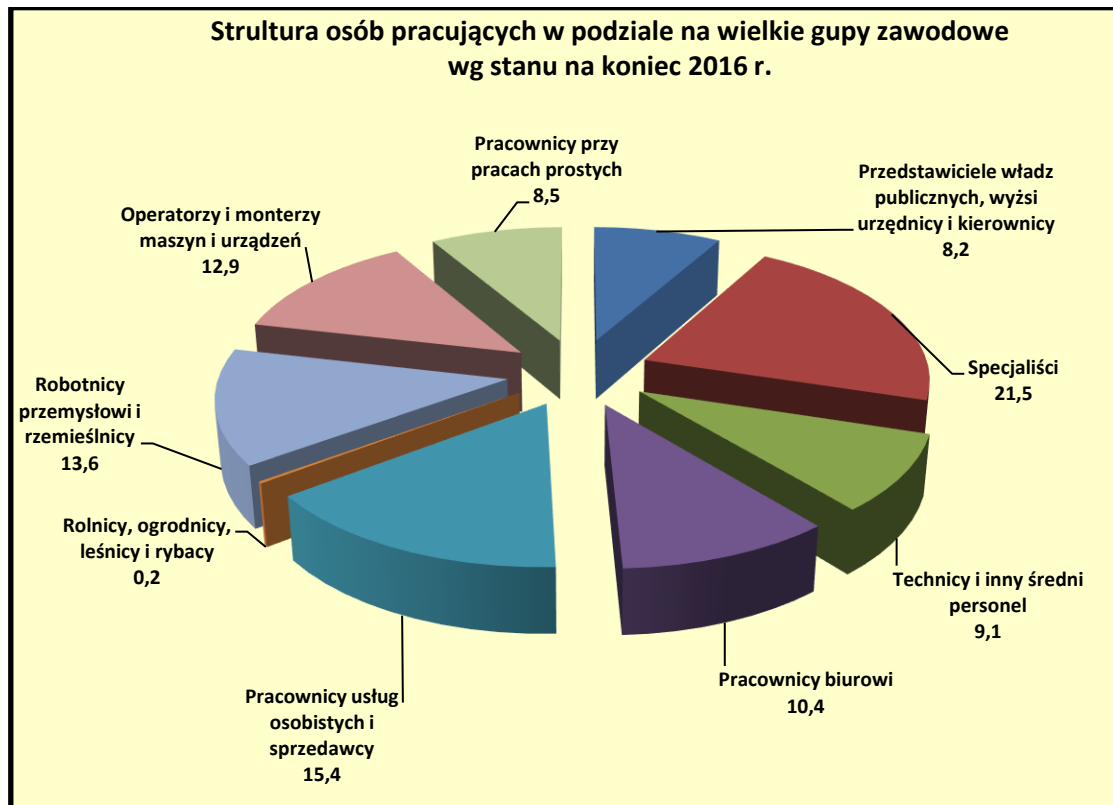
Kolejne miejsce pod względem liczby pracujących zajęła wielka grupa zawodowa pracownicy usług osobistych i sprzedawcy. Na koniec 2016 r. grupę tę reprezentowało 150,3 tys. pracujących osób, tj. 15,4% wszystkich pracujących. W sektorze prywatnym pracowało 93,4% osób reprezentujących tę grupę zawodową, w jednostkach dużych 48,7% w jednostkach średnich 29,2% a w jednostkach małych 22,0%. Pracownicy usług i sprzedawcy stanowili 18,5% pracowników sektora prywatnego, 4,6% pracowników sektora publicznego, 13,1% pracowników dużych podmiotów gospodarczych, 18,8% średnich oraz 18,4% małych podmiotów gospodarczych.

Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy w liczbie 132,7 tys. stanowili 13,6% ogółu pracujących. Zatrudnieni byli głównie w sektorze prywatnym (94,0%) oraz w dużych jednostkach (57,3%). Ponadto robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy stanowili 16,4% pracowników sektora prywatnego, tylko 3,7% pracowników sektora publicznego, 13,6% pracowników dużych podmiotów gospodarczych, 11,7% średnich i 16,2% małych podmiotów gospodarczych.

Czwartą pod względem liczebności populację pracujących stanowili operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń, których liczba wynosiła 125,8 tys. osób tj. 12,9% ogółu pracujących. W sektorze prywatnym pracowało 92,8%, w jednostkach dużych 66,8% osób reprezentujących tę grupę zawodową, 17,4% w średnich i 15,8% w małych podmiotach gospodarczych. Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń stanowili 15,3% pracowników sektora prywatnego, 4,2% pracowników sektora publicznego, 15,0% pracowników dużych podmiotów gospodarczych, 9,4% średnich oraz 11,0% małych podmiotów gospodarczych.

Znaczącą pod względem liczebności populację pracujących stanowili także pracownicy biurowi, których liczba wynosiła 101,7 tys. osób tj. 10,4% ogółu pracujących. W sektorze prywatnym pracowało 80,9% pracowników biurowych, w jednostkach dużych 45,6% osób reprezentujących tę grupę zawodową, 28,2% w średnich i 26,2% w małych podmiotach gospodarczych. Pracownicy biurowi stanowili 10,8% pracowników sektora prywatnego, 9,1% pracowników sektora publicznego, 8,3% pracowników dużych podmiotów gospodarczych, 12,2% średnich oraz 14,8% małych podmiotów gospodarczych.

Podział pracujących w końcu 2016 r. wg wielkich grup zawodowych przedstawia poniższy wykres:

Źródło: Dane statystyczne GUS (badanie popytu na pracę).

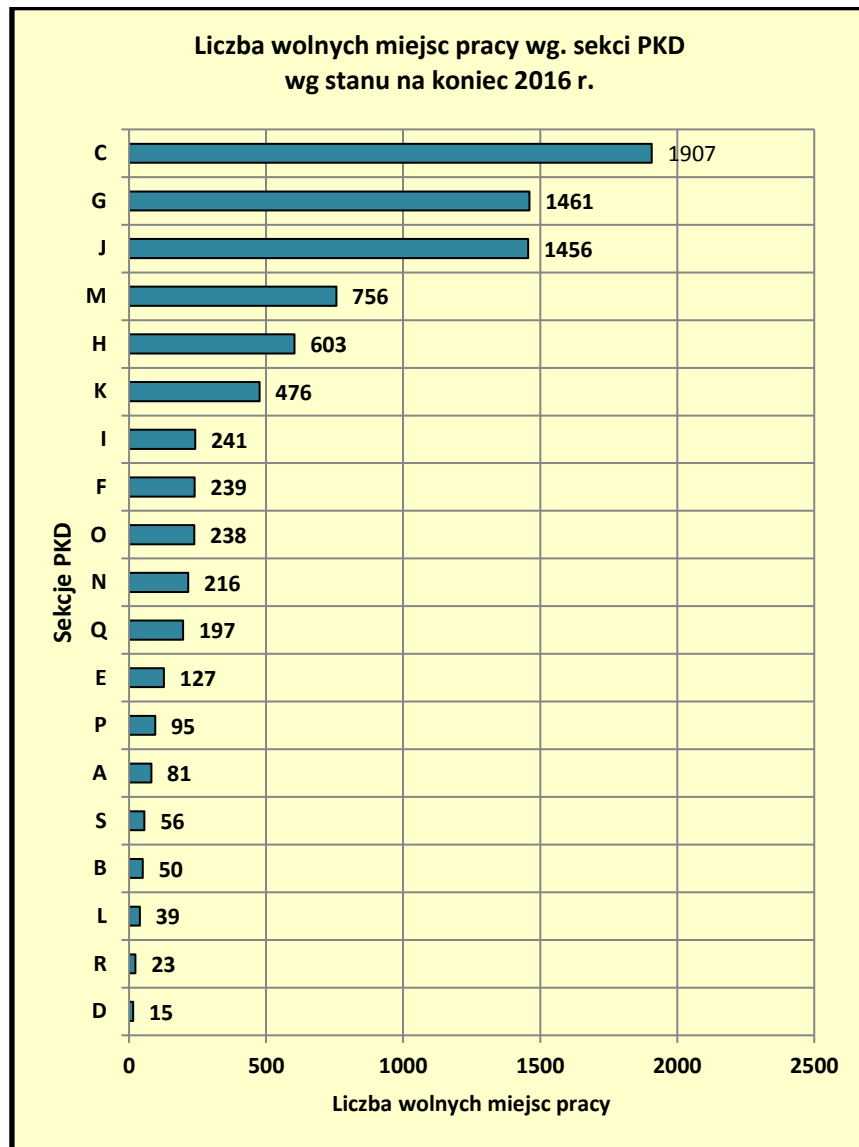
2.2.2. WOLNE MIEJSCA PRACY.

W końcu grudnia 2016 roku objęte badaniem popytu na pracę podmioty gospodarcze z województwa dolnośląskiego dysponowały 8,3 tys. wolnych miejsc pracy (6,9 tys. w końcu grudnia 2015 roku). W tym samym okresie w dyspozycji powiatowych urzędów pracy pozostawało 6437 niewykorzystanych ofert pracy, w tym 6392 oferty pracy zarobkowej.

Większość wolnych miejsc pracy posiadały objęte badaniem jednostki sektora prywatnego – 7,6 tys. tj. 91,8% ogólnej liczby. Jednostki duże dysponowały liczbą 4,5 tys. wolnych miejsc pracy (54,7%).

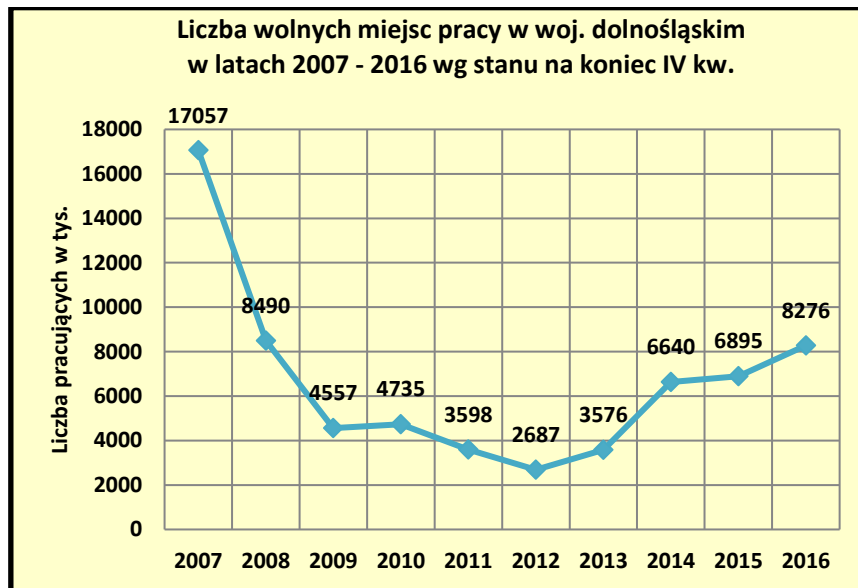
Najwięcej wolnych miejsc pracy posiadały jednostki prowadzące działalność w sekcji PKD „przetwórstwo przemysłowe” (1907 wolnych miejsc pracy, tj. 23,0% wszystkich wolnych miejsc pracy), w tym większość pochodziła z sektora prywatnego (1890). Liczbę wolnych miejsc pracy w podziale na sekcje PKD wg stanu na koniec 2016 r. przedstawia poniższy wykres:

Źródło: Dane statystyczne GUS (badanie popytu na pracę).

W porównaniu do stanu na koniec 2015 r. odnotowano wzrost liczby wolnych miejsc pracy (o 1636 miejsc, tj. 20,0%). Zmiany liczby wolnych miejsc pracy w końcu roku w latach 2007 – 2015 przedstawia poniższy wykres:

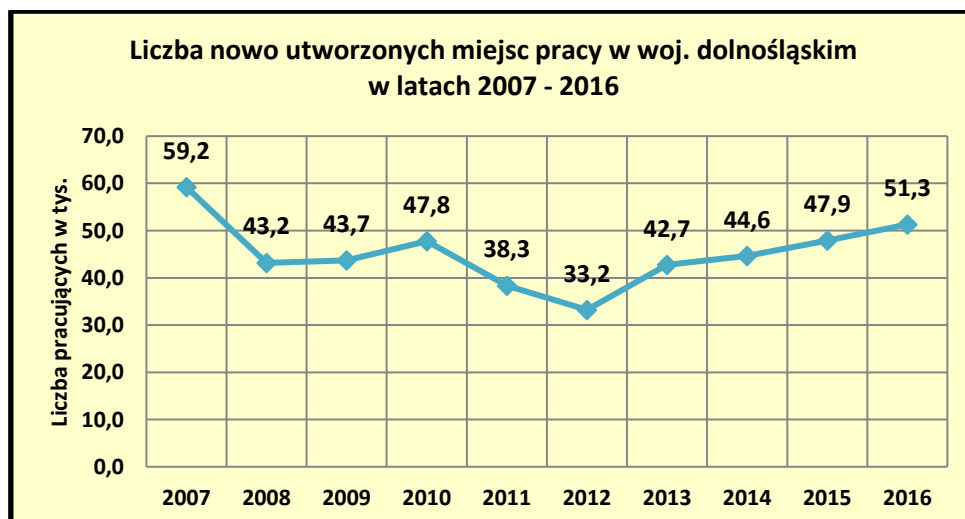
Źródło: Dane statystyczne GUS (badanie popytu na pracę).

2.2.3. NOWO Utworzone Miejsca Pracy.

Ważną informacją obrazującą sytuację na rynku pracy jest informacja o nowo utworzonych miejscach pracy. Są to miejsca pracy powstałe w wyniku zmian organizacyjnych, rozszerzenia lub zmiany profilu działalności oraz wszystkie miejsca pracy w jednostkach nowo powstałych.

W 2016 roku w jednostkach objętych badaniem popytu na pracę na Dolnym Śląsku powstało 51,3 tys. nowych miejsc pracy (47,9 tys. nowo utworzonych miejsc pracy w 2015 roku). Przeważały nowe miejsca pracy utworzone w sektorze prywatnym – 47,1 tys. miejsc pracy tj. 91,8% wszystkich nowo utworzonych miejsc.

Liczbę nowo utworzonych miejsc pracy w latach 2007 - 2016 przedstawia poniższy wykres:

Źródło: Dane statystyczne GUS (badanie popytu na pracę).

Najwięcej nowych miejsc pracy (powyżej 4000) powstało w podmiotach prowadzących działalność w sekcjach PKD:

- Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle – 13,7 tys. miejsc tj. 26,7% ogółu nowo utworzonych miejsc pracy. W sektorze prywatnym utworzono wszystkie nowe miejsca pracy, oraz najwięcej – 57,8% w jednostkach średnich.
- Przetwórstwo przemysłowe – 8,7 tys. tj. 16,9% ogółu nowych miejsc pracy W tej sekcji nowe miejsca pracy w 2016 r. utworzone zostały w większości w sektorze prywatnym (99,9%) oraz najwięcej, bo 44,6% w dużych podmiotach gospodarczych.
- Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna – 4,6 tys. tj. 9,0 % ogółu nowych miejsc pracy. W sektorze prywatnym utworzono 97,4% nowych miejsc pracy, jednocześnie najwięcej - 42,4% w jednostkach małych.
- Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi – 4,3 tys. tj. 8,3 % ogółu nowych miejsc pracy. W sektorze prywatnym utworzono 98,4% nowych miejsc pracy, jednocześnie najwięcej - 73,4% w jednostkach małych.
- Budownictwo - 4,2 tys. tj. 8,2 % ogółu nowych miejsc pracy. W tej sekcji prawie wszystkie nowe miejsca pracy w 2016 r. utworzone zostały jedynie w sektorze prywatnym (tylko 2 w sektorze publicznym) oraz najwięcej bo 72,9% w małych podmiotach gospodarczych.

Strukturę nowo utworzonych miejsc pracy w woj. dolnośląskim według sekcji PKD w 2016 roku oraz porównanie z 2015 r. przedstawia poniższa tabela:

Sekcje PKD		Ogółem 2016	Udział %	Ogółem 2015	Udział %	Wzrost/ spadek
DOLNOŚLĄSKIE		51296	100,0	47887	100,0	3409
A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	435	0,8	651	1,4	-216
B	Górnictwo i wydobywanie	93	0,2	237	0,5	-144
C	Przetwórstwo przemysłowe	8664	16,9	10162	21,2	-1498
D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do urządzeń klimatyzacyjnych	24	0,0	48	0,1	-24
E	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	461	0,9	586	1,2	-125
F	Budownictwo	4222	8,2	4264	8,9	-42
G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	13674	26,7	8587	17,9	5087
H	Transport i gospodarka magazynowa	2117	4,1	2652	5,5	-535
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	4255	8,3	2673	5,6	1582
J	Informacja i komunikacja	2609	5,1	2444	5,1	165
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	1221	2,4	2258	4,7	-1037
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	378	0,7	312	0,7	66
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	4606	9,0	3920	8,2	686

N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	2877	5,6	2789	5,8	88
O	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	816	1,6	822	1,7	-6
P	Edukacja	2220	4,3	2128	4,4	92
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1529	3,0	2254	4,7	-725
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	515	1,0	429	0,9	86
S	Pozostała działalność usługowa	580	1,1	671	1,4	-91

Źródło: Dane statystyczne GUS (badanie popytu na pracę).

W jednostkach dużych utworzono w 2016 r. 13,7 tys. nowych miejsc pracy, tj. 26,8% wszystkich nowo utworzonych miejsc. Najwięcej nowych miejsc pracy w jednostkach dużych utworzono w sekcji „przetwórstwo przemysłowe” (3,9 tys., tj. 28,1% wszystkich nowo utworzonych miejsc pracy w dużych podmiotach gospodarczych), sekcji „działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca” (2,1 tys. tj. 15,2%) oraz sekcji „informacja i komunikacja” (1,9 tys. miejsc tj. 13,8%).

W jednostkach średnich utworzono 17,2 tys. nowych miejsc pracy tj. 33,5% wszystkich nowo utworzonych miejsc. W podmiotach gospodarczych średniej wielkości najwięcej nowych miejsc pracy utworzono w sekcji „handel hurtowy i detaliczny oraz naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle” (7,9 tys. tj. 45,9%), „przetwórstwo przemysłowe” (1,8 tys. tj. 10,5 % wszystkich nowych miejsc pracy w tej grupie podmiotów gospodarczych), sekcji „edukacja”, (1,1 tys. tj. 6,3%) oraz sekcji „budownictwo”, (1,0 tys. tj. 5,9%).

W jednostkach małych utworzono 20,4 tys. nowych miejsc pracy (39,7%), w tym najwięcej w sekcji „handel hurtowy i detaliczny oraz naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle” (4,3 tys. tj. 21,3% wszystkich miejsc pracy utworzonych w jednostkach małych), w sekcji „działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi” (3,1 tys. tj. 15,3%), sekcji „budownictwo” (3,1 tys. tj. 15,1%) oraz sekcji „przetwórstwo przemysłowe” (3,0 tys. tj. 14,7%).

W 2016 r. w większości sekcji gospodarki wystąpiła znaczna przewaga udziału nowych miejsc pracy tworzonych w sektorze prywatnym (15 sekcji), a przewagę sektora publicznego odnotowano w 4 sekcjach. Dominującą przewagę udziału sektora prywatnego w liczbie nowo utworzonych miejsc pracy (powyżej 99,0% miejsc) zanotowano w sekcjach:

- górnictwo i wydobywanie (100%)
- handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych (100,0%),
- działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (100,0%),
- pozostała działalność usługowa (100,0%),
- budownictwo (100%),
- przetwórstwo przemysłowe (99,9%),
- informacja i komunikacja (99,8%)

- transport i gospodarka magazynowa (99,0%).

Całkowity lub większościowy udział sektora publicznego w liczbie nowo utworzonych miejsc pracy zanotowano natomiast w takich sekcjach gospodarki, jak:

- administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (100,0%),
- działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (92,0%),
- edukacja (66,9%),
- opieka zdrowotna i pomoc społeczna (56,8%).

2.2.4. PŁYNNOŚĆ MIEJSC PRACY

Obok tworzenia nowych miejsc pracy w wielu podmiotach gospodarczych są również likwidowane miejsca pracy. Różnica pomiędzy ilością nowych miejsc pracy (przeciętnie w danym okresie), a liczbą zlikwidowanych miejsc pracy (przeciętnie w takim samym okresie) określana jest jako płynność miejsc pracy. W poszczególnych kwartałach 2016 r. płynność miejsc przedstawiała się następująco:

Okres sprawozdawczy	Nowo utworzone miejsca pracy	Zlikwidowane miejsca pracy	Płynność miejsc pracy (1-2)
I kwartał	12939	5181	7758
II kwartał	11075	5365	5710
III kwartał	16794	3704	13090
IV kwartał	10488	3739	6749
przeciętna w roku	12824	4497,25	8326,75

Źródło: Dane statystyczne GUS (badanie popytu na pracę).

3. RANKING ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH

Przyjęte w nowej metodologii zawodów deficytowych i nadwyżkowych wskaźniki uwzględniane przy identyfikacji zawodów deficytowych i nadwyżkowych powodują, że w rankingu występuje ograniczona liczba zawodów. Część elementarnych grup zawodowych jest w tym rankingu pomijana. W rankingu zawodów deficytowych za 2016 r. zidentyfikowano tylko jedną grupę elementarną o maksymalnym deficycie: „kierowcy motocykli”. Jednak z dwóch powodów nie należy przywiązywać specjalnego znaczenia do tej grupy elementarnej. Po pierwsze wszystkie oferty pracy dla tej grupy (25 ofert) dotyczyły tylko Wrocławia. Po

drugie, pomimo występowania w klasyfikacji zawodów i specjalności tej grupy zawodowej, od co najmniej kilku lat nie zarejestrowano w województwie dolnośląskim żadnej osoby z takim zawodem. Uprawnienia do kierowania motocyklem są bowiem zwyczajowo traktowane jako uprawnienia dodatkowe, a nie jako zawód. W 2016 r. zidentyfikowano 31 zawodów deficytowych. Ranking zawodów deficytowych w 2016 r. przedstawiał się następująco:

Lp.	Kod	Elementarna grupa zawodów	Średniomiesięczna liczba bezrobotnych	Średniomiesięczna liczba dostępnych ofert pracy	Odsetek ofert subsydiowanych w CBOP w %
1	2513	Projektanci aplikacji sieciowych i multimediiów	1,50	179,58	3,33
2	2434	Specjaliści do spraw sprzedaży z dziedziny technologii teleinformatycznych	0,42	13,17	50,00
3	2529	Specjaliści do spraw baz danych i sieci komputerowych gdzie indziej niesklasyfikowani	3,25	81,25	0,00
4	7549	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy gdzie indziej niesklasyfikowani	18,33	265,08	9,52
5	2511	Analitycy systemów komputerowych	4,92	65,08	7,22
6	5212	Uliczni sprzedawcy żywności	0,50	5,42	1,96
7	9622	Pracownicy wykonujący dorywcze prace proste	20,00	174,92	1,22
8	2519	Analitycy systemów komputerowych i programiści gdzie indziej niesklasyfikowani	70,17	319,83	8,33
9	9123	Zmywacze okien	1,67	6,67	2,50
10	9411	Pracownicy przygotowujący posiłki typu fast food	33,08	106,75	12,05
11	2411	Specjaliści do spraw księgowości i rachunkowości	129,33	413,50	28,04
12	2433	Specjaliści do spraw sprzedaży (z wyłączeniem technologii informacyjno-komunikacyjnych)	143,58	418,25	33,39
13	4321	Magazynierzy i pokrewni	1 022,25	2 905,75	5,99
14	2423	Specjaliści do spraw zarządzania zasobami ludzkimi	112,50	317,17	25,12
15	8122	Operatorzy urządzeń do obróbki powierzchniowej metali i nakładania powłok	7,58	20,92	13,86
16	3356	Funkcjonariusze służby więziennej	4,08	11,25	0,00
17	2353	Lektorzy języków obcych	10,33	28,17	4,73
18	8142	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych	148,08	368,00	4,39
19	2523	Specjaliści do spraw sieci komputerowych	46,42	114,58	2,46
20	3352	Urzędnicy do spraw podatków	4,08	7,67	57,58
21	3322	Przedstawiciele handlowi	338,00	621,75	7,51
22	2141	Inżynierowie do spraw przemysłu i produkcji	118,08	201,08	15,75
23	9214	Robotnicy wykonujący prace proste w ogrodnictwie i sadownictwie	87,50	145,50	58,17
24	5249	Pracownicy sprzedaży i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	305,50	503,17	26,40
25	8153	Operatorzy maszyn do szycia	139,33	226,17	6,53
26	2295	Optometryści	1,50	2,42	33,33
27	1420	Kierownicy w handlu detalicznym i hurtowym	66,92	105,17	4,00
28	2151	Inżynierowie elektrycy	47,83	63,08	6,98
29	3334	Agenci i administratorzy nieruchomości	8,33	10,50	47,83
30	8159	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów włókienniczych, futrzarskich i skórzanych gdzie indziej niesklasyfikowani	25,58	31,92	1,68
31	9334	Układacze towarów na półkach	57,42	68,50	11,71

Źródło: Tablice MZDiN przygotowane przez Sygnity

Największe zapotrzebowanie dotyczyło osób z wykształceniem wyższym, w tym z branży informatycznej oraz finansów i rachunkowości. Ze względu na duży rozwój w ostatnich latach firm logistycznych, zwłaszcza w pasie autostrady A4 istnieje duże zapotrzebowanie na pracowników magazynowych, w tym z uprawnieniami kierowców wózków

jezdniowych. Ponadto zapotrzebowanie na pracowników przewyższa ich podaż w przypadku specjalistów ds. sprzedaży, zarządzania zasobami ludzkimi, lektorów oraz pracowników z wybranych grup zawodów do pracy w przemyśle.

W 2016 r. zidentyfikowano 6 zrównoważonych elementarnych grup zawodów, których ranking przedstawiał się następująco:

Lp.	Kod	Elementarna grupa zawodów	Średniomiesięczna liczba bezrobotnych	Średniomiesięczna liczba dostępnych ofert pracy	Odsetek ofert subsydiowanych w CBOP w %	Odsetek miejsc aktywizacji zawodowej (%)
1	5244	Sprzedawcy (konsultanci) w centrach sprzedaży telefonicznej / internetowej	48,92	53,67	21,19	16,19
2	1211	Kierownicy do spraw finansowych	23,33	25,42	2,90	0,00
3	1321	Kierownicy do spraw produkcji przemysłowej	27,08	29,17	3,26	0,00
4	5230	Kasjerzy i sprzedawcy biletów	475,08	495,67	5,13	3,31
5	2413	Analitycy finansowi	160,08	154,25	48,08	34,62
6	9329	Robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani	1 446,42	1 378,83	4,09	2,00

Źródło: Tablice MZDiN przygotowane przez Sygnity

Znacząca liczba ofert pracy w grupach zrównoważonych dotyczyła robotników wykonujących prace proste w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowanych oraz kasjerów i sprzedawców biletów. W przypadku operatorów analityków finansowych większość ofert pracy stanowiły oferty pracy subsydiowanej.

Maksymalną nadwyżkę zidentyfikowano w dwóch grupach elementarnych, jednak w grupach tych na koniec 2016 r. w ewidencji bezrobotnych pozostawało łącznie tylko 14 osób.

Kod	Elementarna grupa zawodów	Liczba bezrobotnych
3351	Funkcjonariusze celni i ochrony granic	9
6221	Hodowcy ryb	5

Źródło: Tablice MZDiN przygotowane przez Sygnity

Natomiast nadwyżka wystąpiła w 9 elementarnych grupach zawodów. Ranking zawodów o największej nadwyżce przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Kod	Elementarna grupa zawodów	Średniomiesięczna liczba bezrobotnych	Średniomiesięczna liczba dostępnych ofert pracy	Wskaźnik dostępności ofert pracy	Odsetek ofert subsydiowanych w CBOP
1	5112	Konduktorzy i pokrewni	67,08	2,58	25,97	0,00
2	6112	Sadownicy	6,42	0,25	25,67	0,00
3	7535	Wyprawiacze skór, garbarze i pokrewni	17,58	0,75	23,44	0,00
4	5411	Strażacy	19,08	2,83	6,74	0,00
5	6121	Hodowcy zwierząt gospodarskich i domowych	28,33	5,17	5,48	9,68
6	7523	Ustawiacze i operatorzy maszyn do obróbki i produkcji wyrobów z drewna	56,33	17,50	3,22	20,48
7	3253	Optycy okularowi	8,25	2,75	3,00	33,33
8	6122	Hodowcy drobiu	14,42	6,17	2,34	13,16

9	9211	Robotnicy wykonujący proste prace polowe	71,83	54,83	1,31	2,17
---	------	--	-------	-------	------	------

Źródło: Tablice MZDiN przygotowane przez Sygnity

Największa średniomiesięczna liczba bezrobotnych oraz jednocześnie średniomiesięczna liczba ofert pracy wystąpiła w elementarnej grupie zawodów „robotnicy wykonujący proste prace polowe”. Najmniej bezrobotnych reprezentowało zawody z grupy „sadownicy”, a najmniejsza liczba ofert pracy pojawiła się w 2016 r. dla pracowników z zawodami z grup elementarnych „sadownicy” oraz „wyprawiacze skór, garbarze i pokrewni”.

Ogółem w rankingu uwzględniono 56 elementarnych grup zawodów. Pozostałe grupy elementarne nie były uwzględnione jako deficytowe, nadwyżkowe lub zrównoważone ponieważ nie spełniły kryteriów warunkujących zaliczenie do jednej z tych grup. Są wśród nich grupy charakteryzujące się dużą liczbą bezrobotnych pozostających w ewidencji urzędów pracy na koniec 2016 r. ora dużą liczbą ofert pracy jakie pojawiły się w 2016 r.

Lista elementarnych grup zawodów pominiętych w rankingu, zawodami z których legitymowało się powyżej 1000 bezrobotnych pozostających w ewidencji na koniec 2016 r. przedstawia się następująco:

Lp.	Kod	Elementarne grupy zawodów	Napływ w 2016 r.	Odpływ w 2016 r.	Liczba bezrobotnych na koniec 2016 r.	w tym absolwentów	Liczba ofert w 2016 r.
1	5223	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienty)	14113	15287	8801	144	9702
2	7112	Murarze i pokrewni	3666	4174	2571	14	2955
3	7222	Ślusarze i pokrewni	3653	4088	2205	18	1438
4	5120	Kucharze	3879	4145	2112	65	2147
5	9313	Robotnicy wykonujący prace proste w budownictwie ogólnym	2963	3238	1850	4	4078
6	5153	Gospodarze budynków	2647	2986	1787	1	6437
7	9112	Pomoce i sprzątaczk biurowe, hotelowe i pokrewne	2506	2840	1741	13	4223
9	3314	Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych	3114	3405	1601	70	77
10	7231	Mechanicy pojazdów samochodowych	3356	3822	1521	62	1070
11	7512	Piekarze, cukiernicy i pokrewni	2695	2975	1464	28	864
12	9329	Robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani	2774	2955	1393	9	11530
13	7531	Krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni	1866	2056	1312	3	270
14	4110	Pracownicy obsługi biurowej	2302	2585	1223	14	5028
15	3115	Technicy mechanicy	2056	2311	1084	32	920
17	7223	Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	1691	1890	1046	13	2123
18	7522	Stolarze meblowi i pokrewni	1977	2246	1023	7	948

Źródło: Tablice MZDiN przygotowane przez Sygnity

W tabeli poniżej przedstawiono te grupy elementarne pominięte w rankingu w których odnotowano napływ powyżej 3000 ofert pracy.

Lp.	Kod	Elementarne grupy zawodów	Napływ w 2016 r.	Odpływ w 2016 r.	Liczba bezrobotnych na koniec 2016 r.	w tym absolwentów	Liczba ofert w 2016 r.
1	4321	Magazynierzy i pokrewni	1998	2184	943	9	13677
2	9329	Robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani	2774	2955	1393	9	11530

3	5223	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	14113	15287	8801	144	9702
4	5153	Gospodarze budynków	2647	2986	1787	1	6437
5	3322	Przedstawiciele handlowi	597	663	295	1	5769
6	9321	Ręczni pakowacze i znakowacze	1126	1171	570	6	5320
7	4110	Pracownicy obsługi biurowej	2302	2585	1223	14	5028
9	9629	Pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani	1296	1474	784	7	4253
10	9112	Pomoce i sprzątaczk biurowe, hotelowe i pokrewne	2506	2840	1741	13	4223
11	8332	Kierowcy samochodów ciężarowych	683	761	422	0	4193
12	9313	Robotnicy wykonujący prace proste w budownictwie ogólnym	2963	3238	1850	4	4078
13	2411	Specjaliści do spraw księgowości i rachunkowości	320	332	127	17	3942
14	2433	Specjaliści do spraw sprzedaży (z wyłączeniem technologii informacyjno-komunikacyjnych)	298	303	141	4	3723
15	5249	Pracownicy sprzedaży i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	713	764	283	6	3698
17	7549	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy gdzie indziej niesklasyfikowani	34	40	17	0	3181
18	2519	Analitycy systemów komputerowych i programiści gdzie indziej niesklasyfikowani	115	135	58	6	3082
19	5230	Kasjerzy i sprzedawcy biletów	814	866	439	7	3044

Źródło: Tablice MZDiN przygotowane przez Sygnity

4. ANALIZA UMIEJĘTNOŚCI I UPRAWNIEŃ

Obok określonych kwalifikacji zawodowych pracodawcy oczekują od kandydatów do pracy określonych umiejętności i uprawnień zawodowych. Analizę umiejętności i uprawnień na rynku pracy od strony cech posiadanych przez bezrobotnych i wymagań stawianych przez pracodawców w ofertach pracy w ramach monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych wprowadzona została przez nową metodologię prowadzenia monitoringu. Zestawienie popytu i podaży na umiejętności i uprawnienia w podziale na wielkie grupy zawodów zostało przedstawione w tabeli poniższej tabeli:

Kod	Wielka grupa zawodów	STRONA PODAŻOWA RYNKU PRACY		STRONA POPYTOWA RYNKU PRACY	
		Umiejętności posiadane przez bezrobotnych	Odsetek bezrobotnych (%)*	Umiejętności wymagane w ofertach pracy	Odsetek ofert pracy (%)**
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	Współpraca w zespole	1,40	Planowanie i organizacja pracy własnej	2,06
		Czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	1,12	Przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	1,28
		Planowanie i organizacja pracy własnej	0,98	Współpraca w zespole	1,20
		Sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	0,98	Zarządzanie ludźmi/ przywództwo	1,12
		Komunikacja ustna/komunikatywność	0,84	Komunikacja ustna/komunikatywność	1,09
2	Specjaliści	Współpraca w zespole	1,51	Komunikacja ustna/komunikatywność	0,87

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie dolnośląskim w 2016 roku

		Komunikacja ustna/ komunikatywność	1,44	Znajomość języków obcych	0,61
		Sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	1,41	Wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	0,36
		Planowanie i organizacja pracy własnej	1,27	Planowanie i organizacja pracy własnej	0,34
		Czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	1,22	Obsługa komputera i wykorzystanie internetu	0,33
3	Technicy i inny średni personel	Współpraca w zespole	2,12	Komunikacja ustna/ komunikatywność	1,06
		Sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	2,06	Obsługa komputera i wykorzystanie internetu	0,74
		Planowanie i organizacja pracy własnej	1,54	Planowanie i organizacja pracy własnej	0,73
		Komunikacja ustna/ komunikatywność	1,53	Przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	0,54
		Wykonywanie obliczeń	1,42	Sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	0,54
4	Pracownicy biurowi	Współpraca w zespole	2,22	Obsługa komputera i wykorzystanie internetu	1,30
		Sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	2,02	Komunikacja ustna/ komunikatywność	1,04
		Komunikacja ustna/ komunikatywność	1,75	Planowanie i organizacja pracy własnej	0,93
		Planowanie i organizacja pracy własnej	1,60	Współpraca w zespole	0,77
		Czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	1,28	Sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	0,54
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	Współpraca w zespole	2,03	Komunikacja ustna/ komunikatywność	2,00
		Sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	1,85	Sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	1,18
		Komunikacja ustna/ komunikatywność	1,53	Współpraca w zespole	1,00
		Planowanie i organizacja pracy własnej	1,27	Planowanie i organizacja pracy własnej	0,72
		Czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	1,03	Obsługa komputera i wykorzystanie internetu	0,39
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	Sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	1,71	Sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	2,58
		Współpraca w zespole	1,71	Obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0,55
		Komunikacja ustna/ komunikatywność	0,88	Współpraca w zespole	0,55
		Planowanie i organizacja pracy własnej	0,82	Planowanie i organizacja pracy własnej	0,37
		Wykonywanie obliczeń	0,59	Komunikacja ustna/ komunikatywność	0,18
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	Sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	2,34	Sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	1,66
		Współpraca w zespole	2,14	Planowanie i organizacja pracy własnej	0,79
		Komunikacja ustna/ komunikatywność	1,41	Współpraca w zespole	0,71
		Planowanie i organizacja pracy własnej	1,32	Obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0,63
		Czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	0,92	Komunikacja ustna/ komunikatywność	0,32
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	Współpraca w zespole	1,94	Sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	2,60
		Sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	1,91	Współpraca w zespole	1,20
		Komunikacja ustna/ komunikatywność	1,20	Obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0,86
		Planowanie i organizacja pracy własnej	1,10	Planowanie i organizacja pracy własnej	0,80
		Czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	0,94	Komunikacja ustna/ komunikatywność	0,70

9	Pracownicy wykonujący prace proste	Sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	2,18	Sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	1,50
		Współpraca w zespole	2,03	Współpraca w zespole	1,05
		Komunikacja ustna/komunikatywność	1,38	Planowanie i organizacja pracy własnej	0,62
		Planowanie i organizacja pracy własnej	1,06	Komunikacja ustna/komunikatywność	0,35
		Czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	1,03	Obsługa komputera i wykorzystanie internetu	0,31
0	Siły zbrojne	Sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	5,66	Sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	100,00
		Planowanie i organizacja pracy własnej	1,89		
		Obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	1,89		
		Obsługa komputera i wykorzystanie internetu	1,89		
		Czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	1,89		

* Odsetek bezrobotnych wyliczany jest jako iloraz stanu bezrobotnych z danym uprawnieniem w ramach wielkiej grupy zawodów do całkowitego stanu bezrobotnych w ramach wielkiej grupy zawodów.

** Odsetek ofert pracy liczony jest jako iloraz napływu ofert pracy, w których dana kwalifikacja jest wymagana do całkowitego napływu ofert pracy w ramach danej wielkiej grupy zawodów (PUP+Internet).

Źródło: Tablice MZDiN przygotowane przez Sygnity

W badaniu wykorzystano katalogi zawierające: 12 rodzajów umiejętności oraz 18 rodzajów uprawnień. Jeżeli większość umiejętności i uprawnień, które posiadają bezrobotni w danych grupach zawodów pokrywa się z tymi, których poszukują pracodawcy w ofertach pracy, to można wnioskować o równowadze w tym zakresie na rynku pracy. W pozostałych przypadkach można wnioskować o niedopasowaniu struktury kwalifikacyjno–zawodowej. W przedstawionej tabeli umiejętności i uprawnienia przypisane do każdej z grup zawodowych posortowano malejąco. Największe niedopasowanie struktury kwalifikacyjno–zawodowej wystąpiło w wielkiej grupie zawodowej „przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy”. Wśród bezrobotnych reprezentujących tą grupę zawodową nie wystąpiły tak istotne umiejętności jak „przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność” oraz „zarządzanie ludźmi/ przywództwo”. W pozostałych grupach (za wyjątkiem grupy „siły zbrojne”, w której odnotowano napływ tylko 1 oferty) lista umiejętności i uprawnień po stronie podażowej i popytowej jest zbliżona, różna jest natomiast ich kolejność, co świadczy o różnych wagach przypisywanych poszczególnym uprawnieniom i umiejętnościom. Występująca jako oczekiwana przez pracodawców umiejętność obsługi komputera i wykorzystania internetu nie znajduje odzwierciedlenia w umiejętnościach prezentowanych przez bezrobotnych we wszystkich grupach zawodowych za wyjątkiem grupy „siły zbrojne”. Jednak niewielkie wartości procentowe odsetka uprawnień i umiejętności zarówno po stronie podażowej jak i popytowej wynikają z braku takich informacji w znacznej części danych o bezrobotnych oraz ofertach. Należy oczekiwać, że w kolejnych latach prowadzenia monitoringu zawodów w oparciu o obowiązującą od 2016 roku nową metodologię pozwolą na uzyskanie pełniejszego obrazu tego aspektu rynku pracy.

5. ANALIZA RYNKU EDUKACYJNEGO

Analiza rynku edukacyjnego ma stanowić uzupełnienie wnioskowania o deficycie bądź nadwyżce zawodów na rynku pracy. Ma ona posłużyć w głównej mierze do określenia kierunków szkoleń dla bezrobotnych oraz korekty poziomu i struktury treści kształcenia zawodowego na poziomie ponadgimnazjalnym. Obejmuje ona analizę uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych oraz analizę sytuacji absolwentów szkół ponadgimnazjalnych na regionalnym rynku pracy.

Analiza uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych ma umożliwić określenie potencjalnego zasobu siły roboczej młodzieży wchodzącej na rynek pracy, a także wskazać na potencjalne zmiany w zdiagnozowanych na wcześniejszych etapach badania, nadwyżkach lub deficytach zasobów pracy według zawodów. Źródło informacji dla tego typu analiz, prowadzonych dla rynku pracy woj. dolnośląskiego stanowią dane pochodzące z systemu Informacji Oświatowej MEN o liczbie uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych według zawodów i specjalności.

Drugą część wnioskowania na temat rynku edukacyjnego na poziomie wojewódzkim stanowią wyniki analizy sytuacji na rynku pracy absolwentów szkół ponadgimnazjalnych. Celem tej części jest wskazanie, w jakim stopniu kompetencje i wiedza uzyskane w trakcie nauki zabezpieczają absolwentów przed długotrwałym pozostawaniem w rejestrach urzędów pracy jako osoby bezrobotne. Analiza ta ma tym samym pozwolić na sformułowanie wniosków dla usprawnienia systemu kształcenia ponadgimnazjalnego. Prowadzi się ją w oparciu o następujące dane:

- liczbę bezrobotnych absolwentów według ostatnio ukończonej szkoły (nazwa i typ szkoły ponadgimnazjalnej) oraz bezrobotnych i absolwentów wg zawodu i specjalności – z systemu Syriusz,
- liczbę uczniów ostatnich klas, w tym uczniów którzy zdali egzamin maturalny – z Systemu Informacji Oświatowej MEN,
- liczbę absolwentów szkół ponadgimnazjalnych według zawodu i specjalności oraz ukończonej szkoły (nazwa i typ szkoły) - z Systemu Informacji Oświatowej MEN, liczbę absolwentów szkół ponadgimnazjalnych, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe, według zawodu i specjalności oraz ukończonej szkoły (nazwa i typ szkoły) - z Systemu Informacji Oświatowej MEN.

Analiza absolwentów szkół ponadgimnazjalnych opiera się na:

- zestawieniu liczby bezrobotnych absolwentów zarejestrowanych w urzędzie pracy z łączną liczbą absolwentów, z uwzględnieniem posiadanego zawodu/specjalności (w agregacji do elementarnej grupy zawodów), ostatnio ukończonej szkoły (nazwa i typ szkoły) – wskaźnik frakcji bezrobotnych wśród absolwentów,
- zestawieniu liczby bezrobotnych absolwentów zarejestrowanych w urzędzie pracy z łączną liczbą bezrobotnych, z uwzględnieniem posiadanego zawodu/specjalności (w agregacji do elementarnej grupy zawodów) – wskaźnik frakcji absolwentów wśród bezrobotnych,
- oszacowanie faktycznej frakcji absolwentów wchodzących na rynek pracy (dotyczy tylko absolwentów szkół ponadgimnazjalnych).

Miernikiem służącym do identyfikacji elementarnych grup zawodów (kierunków) nauki, w których absolwenci mają trudności ze znalezieniem pracy jest **wskaźnik frakcji bezrobotnych wśród absolwentów**. Oblicza się go jako iloraz (stosunek) liczby bezrobotnych absolwentów według elementarnych grup zawodów (kierunku nauki) według stanu na koniec okresu do liczby absolwentów szkół ponadgimnazjalnych według elementarnych grup zawodów (kierunku nauki) według stanu za poprzedni rok szkolny. Powyższy wskaźnik informuje, jaki odsetek absolwentów w elementarnej grupie zawodów (kierunku nauki) stanowią bezrobotni absolwenci w elementarnej grupie zawodów (kierunku nauki). Miernik przyjmuje wartości od 0% (oznacza brak bezrobotnych wśród absolwentów według wybranej specyfikacji) do 100% (sytuacja, w której każdy absolwent w elementarnej grupie zawodów, czy też kierunku nauki jest zarejestrowany jako bezrobotny). Im niższe wartości przyjmuje ten wskaźnik, tym daną grupę elementarną zawodów (kierunek nauki) można uznać za bardziej dostosowaną do potrzeb lokalnego rynku pracy, gdyż jej absolwenci znajdują zatrudnienie w ciągu 6 lub 11 miesięcy od ukończenia szkoły. W kolejnych okresach badawczych można również za pomocą tego wskaźnika sprawdzić, czy w miarę upływu czasu sytuacja absolwentów poprawia się, pogarsza się albo nie ulega zmianie.

Wskaźnik frakcji bezrobotnych wśród absolwentów stosowany być może także w odniesieniu do poziomu kształcenia. Natomiast stosowanie wskaźnika frakcji bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów, do absolwentów poszczególnych szkół nie wydaje się zasadne na poziomie niższym niż dla całego kraju ze względu na fakt, że badanie takie nie obejmuje sytuacji wszystkich absolwentów, którzy zdobyli zawód z danej grupy elementarnej w danej placówce szkolnej (migracje uczniów i studentów).

5.1. ANALIZA UCZNIÓW OSTATNICH KLAS SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH ORAZ STUDENTÓW OSTATNIEGO ROKU STUDIÓW

Pierwsza część analizy opiera się na zestawieniu liczby uczniów ostatniego roku szkół ponadgimnazjalnych w roku szkolnym 2015/2016 jako potencjalnego zasobu siły roboczej wchodzącej na rynek pracy z uzyskanymi we wcześniejszej analizie zawodami deficytowymi i nadwyżkowymi wg elementarnych grup zawodów. Wyniki zestawienia prezentuje poniższa tabela:

Zawody deficytowe		
Elementarna grupa zawodów		Liczba uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych
Kod	Nazwa	
1420	Kierownicy w handlu detalicznym i hurtowym	0
2141	Inżynierowie do spraw przemysłu i produkcji	0
2151	Inżynierowie elektrycy	0
2295	Optometryści	0
2353	Lektorzy języków obcych	0
2411	Specjaliści do spraw księgowości i rachunkowości	0
2423	Specjaliści do spraw zarządzania zasobami ludzkimi	0
2433	Specjaliści do spraw sprzedaży (z wyłączeniem technologii informacyjno-komunikacyjnych)	0
2434	Specjaliści do spraw sprzedaży z dziedziny technologii teleinformatycznych	0
2511	Analitycy systemów komputerowych	0
2513	Projektanci aplikacji sieciowych i multimedialnych	0
2519	Analitycy systemów komputerowych i programiści gdzie indziej niesklasyfikowani	0
2523	Specjaliści do spraw sieci komputerowych	0
2529	Specjaliści do spraw baz danych i sieci komputerowych gdzie indziej niesklasyfikowani	0
3322	Przedstawiciele handlowi	0
3334	Agenci i administratorzy nieruchomości	0
3352	Urzędnicy do spraw podatków	0
3356	Funkcjonariusze służby więziennej	0
4321	Magazynierzy i pokrewni	0
5212	Uliczni sprzedawcy żywności	0
5249	Pracownicy sprzedaży i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	0
7549	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy gdzie indziej niesklasyfikowani	0
8122	Operatorzy urządzeń do obróbki powierzchniowej metali i nakładania powłok	0
8142	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych	0
8153	Operatorzy maszyn do szycia	0
8159	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów włókienniczych, futrzarskich i skórzanych gdzie indziej niesklasyfikowani	0
8321	Kierowcy motocykli	0
9123	Zmywacze okien	0
9214	Robotnicy wykonujący prace proste w ogrodnictwie i sadownictwie	0
9334	Układacze towarów na półkach	0
9411	Pracownicy przygotowujący posiłki typu fast food	0
9622	Pracownicy wykonujący dorywcze prace proste	0
Zawody nadwyżkowe		
Elementarna grupa zawodów		

Kod	Nazwa	Liczba uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych
3253	Optycy okularowi	14
3351	Funkcjonariusze celni i ochrony granic	0
5112	Konduktorzy i pokrewni	0
5411	Strażacy	0
6112	Sadownicy	0
6121	Hodowcy zwierząt gospodarskich i domowych	0
6122	Hodowcy drobiu	0
6221	Hodowcy ryb	0
7523	Ustawiacze i operatorzy maszyn do obróbki i produkcji wyrobów z drewna	0
7535	Wyprawiacze skór, garbarze i pokrewni	0
9211	Robotnicy wykonujący proste prace polowe	0
Zawody zrównoważone		
Elementarna grupa zawodów		Liczba uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych
Kod	Nazwa	
1211	Kierownicy do spraw finansowych	0
1321	Kierownicy do spraw produkcji przemysłowej	0
2413	Analitycy finansowi	0
5230	Kasjerzy i sprzedawcy biletów	0
5244	Sprzedawcy (konsultanci) w centrach sprzedaży telefonicznej / internetowej	0
9329	Robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani	0

Źródło: Tablice MZDiN przygotowane przez Sygnity

W zawodach z grup zawodów zidentyfikowanych jako deficytowe, nadwyżkowe lub zrównoważone w roku szkolnym 2015/2016 w ostatnich klasach szkół ponadgimnazjalnych kształcili się tylko uczniowie w zawodzie z grupy elementarnej „optycy okularowi” będącej grupą nadwyżkową. Taki wynik zestawienia wynika między innymi z niedopasowania oczekiwań pracodawców w porównaniu z ofertą edukacyjną systemu oświaty. Ponadto znacząca liczba grup elementarnych uwzględnionych w rankingu dotyczy wyższego poziomu edukacji niż ponadgimnazjalny.

Pochodzący z Dolnego Śląska studenci ostatnich lat uczelni wyższych (23,0 tys. studentów) studiowali na 137 kierunkach. Liczbę studentów kształcących się na kierunkach, dla których w odpowiadającym im elementarnej grupie zawodowej w ewidencji dolnośląskich urzędów pracy pozostawała największa liczba bezrobotnych (co najmniej 100 osób) przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Kierunek kształcenia	Liczba studentów na ostatnim roku studiów wyższych w roku akademickim 2016/2017	Liczba bezrobotnych z wykształceniem wyższym - stan na 31 grudnia 2016 r.
1	Zarządzanie	2017	487
2	Finanse i rachunkowość	1574	164
3	Prawo	1110	202
4	Logistyka	891	54
5	Zarządzanie i inżynieria produkcji	804	125
6	Pedagogika	669	574
7	Mechanika i budowa maszyn	644	104
8	Ekonomia	607	339
9	Administracja	597	407
10	Budownictwo	585	119

11	Informatyka	583	116
12	Filologia angielska (specjalność lub kierunek)	562	42
13	Automatyka i robotyka	449	14
14	Fizjoterapia	415	133
15	Turystyka i rekreacja	411	244
16	Kierunek lekarski	363	71
17	Górnictwo i geologia	323	54
18	Inżynieria środowiska	316	102
19	Biotechnologia	297	46
20	Dziennikarstwo i komunikacja społeczna	293	105
21	Filologia germańska (specjalność lub kierunek)	263	24
22	Psychologia	258	71
23	Mechatronika	233	5
24	Geodezja i kartografia	222	26
25	Wychowanie fizyczne	222	87
26	Kosmetologia	218	59
27	Pielęgniarstwo	211	23
28	Bezpieczeństwo narodowe	202	63
29	Dietetyka	191	19
30	Sport	190	11
31	Energetyka	189	19
32	Matematyka	188	16
33	Chemia	180	45
34	Prawo w biznesie (Wyższa Szkoła Bankowa w Poznaniu, Wyższa Szkoła Bankowa w Toruniu)	179	0
35	Weterynaria	173	14
36	Filologia polska	169	76
37	Międzynarodowe stosunki gospodarcze	162	10
38	Biologia	159	53
39	Elektrotechnika	159	40
40	Ochrona środowiska	158	78
41	Bezpieczeństwo wewnętrzne	157	32
42	Nauczanie początkowe (specjalność lub kierunek)	155	2
43	Technologia chemiczna	148	15
44	Politologia	147	123
45	Ratownictwo medyczne	134	11
46	Telekomunikacja (Politechnika Wrocławska, Politechnika Warszawska)	133	5
47	Gospodarka przestrzenna	130	30
48	Architektura krajobrazu	121	28
49	Stosunki międzynarodowe	116	52
50	Kierunek lekarsko-dentystyczny	112	5
51	Elektronika (Politechnika Wrocławska, Politechnika Warszawska)	111	11
52	Komunikacja wizerunkowa (Uniwersytet Wrocławski)	111	6
53	Farmacja	110	7
54	Inżynieria bezpieczeństwa	109	3
55	Pedagogika specjalna	108	66
56	Inżynieria biomedyczna	106	5
57	Architektura wnętrz	101	29
58	Filologia hiszpańska (specjalność)	100	2
59	Zootechnika	100	42

Źródło: Tablice MZDiN przygotowane przez Sygnity

Wśród tych kierunków informatyka, zarządzanie kierunki techniczne związane z zarządzaniem produkcją, zarządzaniem zasobami ludzkimi, kierunki elektryczne i elektrotechniczne, nauka języków obcych oraz finanse i rachunkowość reprezentowane są wśród elementarnych grup deficytowych. Jednocześnie kierownicy do spraw finansowych oraz kierownicy do spraw produkcji przemysłowej to grupy elementarne zrównoważone. Duża liczba bezrobotnych pedagogów, ekonomistów i osób, które ukończyły kierunek zarządzanie wskazuje na potrzebę ograniczenia kształcenia na tych kierunkach studiów.

5.2. ANALIZA SYTUACJI ABSOLWENTÓW SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH

W 2016 r. szkoły ponadgimnazjalne ukończyło na Dolnym Śląsku 30,2 tys. osób (31,7 tys. w 2015 r.). Na koniec 2016 r. absolwenci pozostający w ewidencji urzędów pracy stanowili 2,9% ogólnej liczby bezrobotnych, 3,5% na koniec 2015 r. Absolwenci z roku szkolnego 2014/2015 mieli wpływ na sytuacje na rynku pracy w 2016 r. Liczbę absolwentów z roku szkolnego 2014/2015 oraz liczbę bezrobotnych absolwentów na koniec 2015 r. i koniec maja 2016 r. w podziale na typy szkół przedstawia poniższa tabela:

Typ szkoły	Liczba absolwentów w roku szkolnym poprzedzającym rok sprawozdawczy		Liczba bezrobotnych absolwentów		Wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów (%)	
	ogółem	posiadający tytuł zawodowy*	stan na koniec grudnia roku poprzedniego	stan na koniec maja roku sprawozdawczego	stan na koniec grudnia roku poprzedniego	stan na koniec maja roku sprawozdawczego
zasadnicza szkoła zawodowa	3523	1793	588	381	16,69	10,81
szkoła przysposabiająca do pracy	163	0	1	0	0,61	0,00
technikum	7969	4975	839	445	10,53	5,58
liceum ogólnokształcące	14606	0	687	324	4,70	2,22
liceum profilowane	0	0	40	24		
liceum uzupełniające	73	0	14	5	19,18	6,85
szkoła policealna	5357	3847	251	180	4,69	3,36
Razem	31691	10615	2420	1359	7,64	4,29

* Liczba absolwentów, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe.

Absolwenci liceów ogólnokształcących stanowili 46,1% wszystkich absolwentów w roku szkolnym 2014/2015 oraz 28,4% absolwentów pozostających w ewidencji bezrobotnych na koniec maja 2016 r. Dla porównania w roku szkolnym 2013/2014 stanowili oni 47,1% wszystkich absolwentów. Wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów liceów ogólnokształcących wynosił na koniec maja 2016 r. tylko 2,22%. Jest to związane z faktem, że większość absolwentów szkół ogólnokształcących podejmuje dalszą naukę. Niepokojący jest wysoki, bo wynoszący 10,81% na koniec maja 2016 r. wskaźnik frakcji

bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów zasadniczych szkół zawodowych, co może świadczyć o niedostatecznym przygotowaniu do podjęcia pracy lub niedostosowaniu kwalifikacji do potrzeb rynku pracy części absolwentów tego poziomu kształcenia. Wskaźnik frakcji absolwentów wśród bezrobotnych absolwentów był znacznie niższy po 11 miesiącach od czasu ukończenia szkoły niż po 6 miesiącach. Największy spadek tego wskaźnika odnotowano dla absolwentów liceów uzupełniających oraz zasadniczych szkół zawodowych.

Liczbę absolwentów z roku 2016 oraz liczbę bezrobotnych absolwentów na koniec 2016 r. w podziale na typy szkół przedstawia poniższa tabela:

Typ szkoły	Liczba absolwentów w roku szkolnym kończącym się w roku sprawozdawczym		Liczba bezrobotnych absolwentów	Wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów (%)
	ogółem	posiadający tytuł zawodowy*	stan na koniec grudnia roku sprawozdawczego	stan na koniec grudnia roku sprawozdawczego
zasadnicza szkoła zawodowa	3516	1631	376	10,69%
szkoła przysposabiająca do pracy	187	0	1	0,53%
technikum	7525	4087	614	8,16%
liceum ogólnokształcące	13594	0	436	3,21%
liceum profilowane	0	0	21	
liceum uzupełniające	89	0	6	6,74%
szkoła policealna	5311	3073	175	3,30%
Razem	30222	8791	1629	100,00%

* Liczba absolwentów, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe.

Źródło: Tablice MZDiN przygotowane przez Sygnity

Ranking 17 elementarnych grup zawodowych o największej liczbie absolwentów (ponad 200) w 2016 r. przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Kod	Nazwa elementarnej grupy zawodów	Liczba absolwentów w roku szkolnym kończącym się w roku sprawozdawczym	Liczba bezrobotnych absolwentów	Liczba bezrobotnych	Wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród bezrobotnych koniec grudnia roku sprawozdawczego
1	3512	Technicy wsparcia informatycznego i technicznego	839	47	170	27,65%
2	3314	Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych	700	59	494	11,94%
3	4224	Recepcjoniści hotelowi	551	47	230	20,43%
4	5321	Pomocniczy personel medyczny	534	8	47	17,02%
5	3115	Technicy mechanicy	529	40	398	10,05%
6	3255	Średni personel ochrony środowiska, medycyny pracy i bhp	523	18	95	18,95%
7	3331	Spedytorzy i pokrewni	516	39	73	53,42%
8	5223	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	485	113	2101	5,38%

9	5142	Kosmetyczki i pokrewni	428	14	79	17,72%
10	5120	Kucharze	351	54	907	5,95%
11	3434	Szefowie kuchni i organizatorzy usług gastronomicznych	349	28	88	31,82%
12	3343	Pracownicy administracyjni i sekretarze biura zarządu	335	17	137	12,41%
13	7231	Mechanicy pojazdów samochodowych	296	74	977	7,57%
14	5141	Fryzjerzy	287	80	509	15,72%
15	3251	Asystenci dentyści	286	3	14	21,43%
16	3213	Technicy farmaceutyczni	231	12	52	23,08%
17	3114	Technicy elektroniki i pokrewni	211	3	57	5,26%

Źródło: Tablice MZDiN przygotowane przez Sygnity

Zawody z tych 17 grup absolwentów posiadało 24,7% wszystkich absolwentów z 2016 r. oraz 71,4% absolwentów z określonym zawodem. Elementarna grupa zawodowa „technicy wsparcia informatycznego i technicznego”, z której zawody posiadała największa liczba absolwentów z 2016 r. charakteryzowała się jednocześnie wysokim wskaźnikiem frakcji bezrobotnych absolwentów wśród bezrobotnych na koniec grudnia 2016 r. – 27,65%. Najwyższy wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród bezrobotnych koniec grudnia 2016 r. wystąpił dla grupy zawodowej z tego rankingu dotyczyć „spedytorów i pokrewnych” i wynosił 53,42%.

Ranking 12 elementarnych grup zawodowych, z których zawody posiadała największa liczba bezrobotnych absolwentów pozostających w ewidencji urzędów pracy na koniec 2016 r. (powyżej 20 osób) przedstawia poniższe zestawienie:

Lp.	Kod	Nazwa elementarnej grupy zawodów	Liczba absolwentów w roku szkolnym kończącym się w roku sprawozdawczym	Liczba bezrobotnych absolwentów	Liczba bezrobotnych	Wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród bezrobotnych koniec grudnia roku sprawozdawczego
1	5223	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	485	113	2101	5,38%
2	5141	Fryzjerzy	287	80	509	15,72%
3	7231	Mechanicy pojazdów samochodowych	296	74	977	7,57%
4	3314	Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych	700	59	494	11,94%
5	5120	Kucharze	351	54	907	5,95%
6	3512	Technicy wsparcia informatycznego i technicznego	839	47	170	27,65%
7	4224	Recepcjoniści hotelowi	551	47	230	20,43%
8	3115	Technicy mechanicy	529	40	398	10,05%
9	3331	Spedytorzy i pokrewni	516	39	73	53,42%

10	3434	Szefowie kuchni i organizatorzy usług gastronomicznych	349	28	88	31,82%
11	7512	Piekarze, cukiernicy i pokrewni	104	27	668	4,04%
12	3112	Technicy budownictwa	193	23	250	9,20%

Źródło: Tablice MZDiN przygotowane przez Sygnity

Bezrobotni absolwenci z powyższego rankingu stanowili 35,4% wszystkich bezrobotnych absolwentów pozostających w ewidencji na koniec 2016 r. oraz 66,7% bezrobotnych absolwentów posiadających zawód. Największa liczba bezrobotnych absolwentów posiadała zawód z grupy elementarnej „sprzedawcy sklepowi” (6,3% wszystkich bezrobotnych absolwentów).

W odniesieniu do absolwentów z 2016 r. największy wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród bezrobotnych wystąpił dla zawodów z następujących grup elementarnych:

Lp.	Kod	Nazwa elementarnej grupy zawodów	Liczba absolwentów w roku szkolnym kończącym się w roku sprawozdawczym	Liczba bezrobotnych absolwentów	Liczba bezrobotnych	Wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród bezrobotnych koniec grudnia roku sprawozdawczego
1	3211	Operatorzy aparatury medycznej	73	1	1	100,00%
2	3240	Technicy weterynarii	58	6	10	60,00%
3	3331	Spedytorzy i pokrewni	516	39	73	53,42%

Źródło: Tablice MZDiN przygotowane przez Sygnity

Oznacza to, że ponad połowa bezrobotnych z zawodem z grupy elementarnej „spedytorzy i pokrewni” oraz „technicy weterynarii”, jedyny bezrobotny z grupy elementarnej „operatorzy aparatury medycznej” to absolwenci z 2016 r.

6. ANALIZA DOLNOŚLĄSKIEGO RYNKU PRACY NA BAZIE BADANIA KWESTIONARIUSZOWEGO

Uzupełnieniem obrazu zmian zachodzących na regionalnym rynku pracy jest analiza zatrudnienia w oparciu o badanie kwestionariuszowe przedsiębiorstw, przygotowywane przez powiatowe urzędy pracy. Do szczegółowych celów niniejszego badania zaliczono uzyskanie informacji o:

- dotychczasowych (ujęcie diagnostyczne) oraz planowanych (ujęcie prognostyczne) kierunkach zmian zatrudnienia oraz ich skali w przedsiębiorstwach,

- bieżącej strukturze zatrudnienia przedsiębiorstw, w podziale na wielkie grupy zawodów (zgodnie z Klasyfikacją Zawodów i Specjalności na potrzeby rynku pracy),
- planowanej strukturze zatrudnienia, z uwzględnieniem wielkich grup zawodów oraz umiejętności najbardziej pożądanych przez pracodawcę w danym zawodzie/specjalności,
- problemach zgłaszanych przez przedsiębiorstwa w procesie rekrutacji pracowników – w ujęciu zawodów oraz umiejętności najczęściej brakujących kandydatom do pracy,
- roli powiatowych urzędów pracy w kwestii poszukiwania nowych pracowników przez lokalne firmy.

Badanie było realizowane w październiku 2016 r. wśród podmiotów gospodarczych działających na terenie wszystkich powiatów województwa dolnośląskiego. Wyniki badania, w ujęciu terytorialnym są prezentowane w niniejszym raporcie.

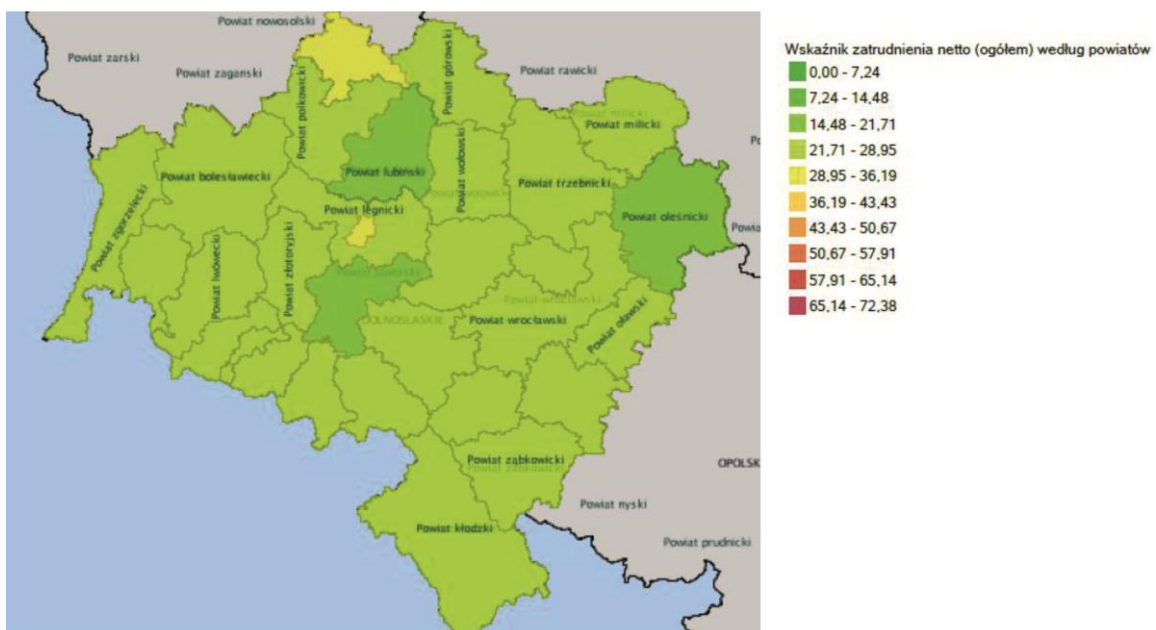
Rekomendowane badanie kwestionariuszowe pozwala w kompleksowy sposób na opisanie zależności i zmian, jakie zachodzą w strukturze zawodowo-kwalifikacyjnej na lokalnym rynku pracy. Dodatkowo wyniki badania stanowią podstawę do budowy prognoz o rocznym horyzoncie czasowym, co umożliwia określenie potencjału siły roboczej w ujęciu lokalnym, zarówno według wielkich grup zawodów, jak i zawodów (specjalności). Ankietyzacja przedsiębiorstw stanowi również źródło informacji odnośnie sposobów rekrutacji, udziału w tym procesie powiatowych urzędów pracy oraz umożliwia wskazanie trudności, jakie napotykają pracodawcy w procesie pozyskiwania nowych kandydatów do pracy. Analiza wyników uzyskanych w drodze badania jest integralną częścią rocznych raportów sporządzanych na szczeblu lokalnym przez powiatowe urzędy pracy. Szczegółowe wyniki przedstawione zostały w raportach powiatowych.

Wyniki na poziomie wojewódzkim budowane są na podstawie wartości wskaźnika zatrudnienia netto WZ. Wskaźniki zatrudnienia netto wyznaczone są w oparciu o warianty odpowiedzi znajdujące się w pytaniach odnoszących się do bieżącej sytuacji przedsiębiorstw na rynku pracy. W celu ułatwienia prezentacji mierników przyjęto przystępny sposób ich konstrukcji, zarówno w warstwie obliczeniowej, jak i interpretacyjnej. W przypadku, gdy respondenci mają do wyboru cztery odpowiedzi na wyszczególnione w kwestionariuszu pytania – „zwiększyło się”, „nie zmieniło się”, „zmniejszyło się”, „nie dotyczy”/„trudno powiedzieć” – pierwszym krokiem jest przekształcenie uzyskanej liczby wskazań poszczególnych opcji na odsetki.

Saldo odpowiedzi na dane pytanie diagnostyczne w okresie badawczym przyjmuje wartości od -100 do 100. Wartości ujemne oznaczają pogorszenie sytuacji w przedsiębiorstwie. Im niższa wartość prezentowanych indeksów tym wyższy odsetek firm deklaruje niekorzystne zmiany w obszarze zatrudnienia. Na przykład, wartość -100 uzyskiwana jest w przypadku, kiedy 100% firm biorących udział w badaniu sygnalizuje planowaną redukcję poziomu zatrudnienia. Ujemna wartość wskaźnika, jednak różna od -100, świadczy o tym, że odsetek firm deklarujących redukcję liczby pracujących przewyższa odsetek przedsiębiorstw potwierdzających rozszerzenie zasobów kadrowych. Natomiast wartości dodatnie wyliczanych indeksów oznaczają poprawę sytuacji firm na lokalnym rynku pracy. Im wyższa wartość wskaźnika tym wyższy odsetek przedsiębiorstw deklaruje korzystne zmiany w obrębie zatrudnienia.

Przykładowo, wartość 100 dla indeksu zatrudnienia oznacza, że wszystkie badane przedsiębiorstwa potwierdzają wzrost liczby pracujących w badanym okresie. Dodatnia wartość indeksu (różna od 100) oznacza zatem, że odsetek firm deklarujących zwiększenie zatrudnienia przewyższył liczbę przedsiębiorstw sygnalizujących redukcję poziomu omawianej kategorii. Wartość miernika równa 0 oznacza, że odsetek firm deklarujących poprawę sytuacji jest równy odsetkowi firm sygnalizujących jej pogorszenie. Wartość ta możliwa jest również do uzyskania w sytuacji, w której wszystkie firmy deklarują brak zmian w obszarze zatrudnienia.

W 2016 r. we wszystkich powiatach województwa dolnośląskiego przeprowadzono badanie kwestionariuszowe przedsiębiorstw oraz odnotowano dodatnią wartość wskaźnika zatrudnienia netto, co wskazuje na korzystną sytuację przedsiębiorstw w obszarze zatrudnienia. Wartości wskaźnika zatrudnienia netto dla powiatów woj. dolnośląskiego przedstawiono na poniższej mapie:

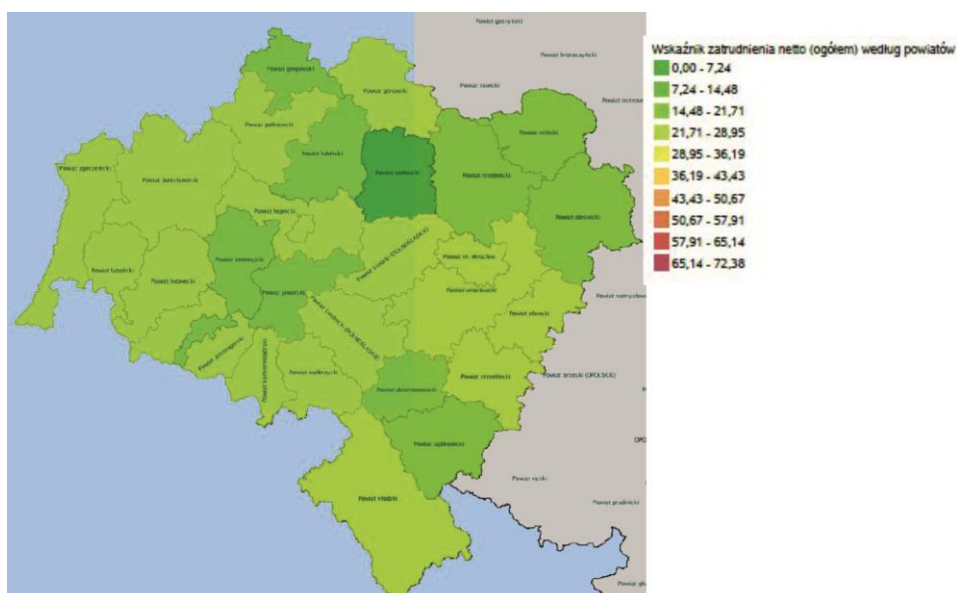
Rysunek 1. Wskaźnik zatrudnienia netto (ogółem) według powiatów w 2016 roku – źródło MZ Viator

Najwyższe wartości wskaźnika wystąpiły w powiatach: głogowskim oraz legnickim grodzkim. Oznacza to, że w porównaniu z innymi powiatami na Dolnym Śląsku zanotowano tutaj najwyższy odsetek przedsiębiorców, którzy zadeklarowali planowane zwiększenie zatrudnienia aniżeli jego redukcję. We wszystkich pozostałych powiatach wskaźnik zatrudnienia netto kształtował się na podobnym poziomie, najniższy w powiatach jaworskim, lubińskim oraz oleśnickim.

7. PROGNOZA DOLNOŚLĄSKIEGO RYNKU PRACY

Część prognostyczna monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych opiera się na przeprowadzonym w IV kwartale 2016 r. badaniu kwestionariuszowym przedsiębiorstw, co pozwoli na określenie kierunków szkolenia bezrobotnych dla zapewnienia spójności z potrzebami rynku pracy.

Wskaźnik prognozy zatrudnienia netto jest syntetycznym wskaźnikiem wyliczonym na podstawie danych uzyskanych z badania kwestionariuszowego – pytania odnośnie przewidywanych zmian struktury kadrowej firm – wyznaczany jako różnica udziału przedsiębiorstw deklarujących wzrost zatrudnienia w danej grupie zawodów na najbliższy rok, a odsetkiem przedsiębiorstw przewidujących spadek zatrudnienia w tym czasie. Zamieszczona poniżej mapa prezentuje wartość wskaźnika prognozy zatrudnienia na rok 2016 w ujęciu powiatów.

Rysunek 2. Wskaźnik prognozy zatrudnienia netto (ogółem) według powiatów w 2016 roku

Źródło: Pobrano z MZ Viator

We wszystkich powiatach województwa dolnośląskiego ujętych w badaniu prognozowany niewielki jest wzrost zatrudnienia, najniższy w powiecie wołowskim.

8. PODSUMOWANIE

1. Województwo dolnośląskie jest województwem o zróżnicowanym poziomie rozwoju gospodarczego. Stąd stopa bezrobocia, dla województwa dolnośląskiego ogółem wynosząca na koniec 2016 r. 7,3% i o 1,0 punkt procentowy niższa niż w kraju dla dolnośląskich powiatów przyjmowała wartości od 2,8% w powiecie wrocławskim grodzkim do 19,3% w powiecie wałbrzyskim ziemskim.
2. Na koniec 2016 roku w ewidencji powiatowych urzędów pracy województwa dolnośląskiego pozostawało 85984 bezrobotnych, o 13968 osób mniej niż na koniec 2015 r. Napływ bezrobotnych w 2016 r. był o 18913 osób mniejszy niż rok wcześniej, a odpływ był o 26555 osób mniejszy. Najliczniej reprezentowanymi zawodami wśród bezrobotnych pozostających w ewidencji urzędów pracy województwa dolnośląskiego były zawody: sprzedawca, kucharz, ślusarz, murarz, pomocniczy robotnik budowlany oraz technik ekonomista. Wśród bezrobotnych najliczniej była reprezentowana wielka grupa zawodowa „robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy”. Największa liczba bezrobotnych pozostających w ewidencji na koniec 2016 r. poprzednio pracowała w sekcjach PKD „przetwórstwo przemysłowe”, „handel hurtowy i detaliczny” oraz „budownictwo”.
3. Na koniec 2016 r. w woj. dolnośląskim było zarejestrowanych 76208 bezrobotnych posiadających zawód. Najliczniej reprezentowaną elementarną grupą zawodową była na koniec 2016 r. grupa „sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)”.
4. Na koniec 2016 r. absolwenci legitymujący się zawodem stanowili 2,3% bezrobotnych posiadających zawód. W ewidencji powiatowych urzędów pracy pozostawało 2473 absolwentów, w tym 1745 posiadających zawód. Wśród pozostających w ewidencji bezrobotnych absolwentów dominowali przedstawiciele wielkiej grupy zawodowej „specjaliści”, a ich udział w grupie bezrobotnych absolwentów był o 3,3 punktu procentowego wyższy niż przed rokiem, w następnej kolejności „technicy i inny średni personel” oraz „pracownicy usług i sprzedawcy”.

W podziale na grupy elementarne najwięcej bezrobotnych absolwentów z zawodem posiadało zawody z grup: „sprzedawcy sklepowi (ekspedienci), „fryzjerzy” oraz „średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych”.

5. Istotnym problemem na dolnośląskim rynku pracy jest długotrwałe bezrobocie. Powyżej 12 miesięcy w ewidencji powiatowych urzędów pracy w końcu 2016 r. pozostawało aż 39759 osób posiadających zawód, tj. 52,1% wszystkich bezrobotnych z zawodem. Najwięcej wśród nich było przedstawicieli wielkich grup zawodowych „robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy” oraz „pracownicy usług i sprzedawcy”. Najwyższy wskaźnik długotrwałego bezrobocia ma wielka grupa zawodowa rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy”, zawody z której posiadała niewielka liczba długotrwałe bezrobotnych zarejestrowanych w końcu 2016 r. (1038 osób). Jednak dla wszystkich dużych liczebnie grup zawodowych wskaźnik długotrwałego bezrobocia przekracza 50%. Najliczniej reprezentowane wśród długotrwałe bezrobotnych elementarne grupy zawodowe to: „sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)”, „murarze i pokrewni” oraz „ślusarze i pokrewni” oraz „kucharze”.
6. Na koniec 2016 roku w ewidencji powiatowych urzędów pracy pozostawało 9,8 tys. bezrobotnych nieposiadających żadnego zawodu. Stanowili o 11,3% całkowitej populacji bezrobotnych (na koniec 2015 r. bezrobotni bez zawodu stanowili także 11,3% wszystkich bezrobotnych). Najwięcej z nich posiadało wykształcenie gimnazjalne lub niższe. Znaczna część to także absolwenci zasadniczych szkół zawodowych.
7. Największy napływ i odpływ bezrobotnych w 2016 roku dotyczył osób z zawodami z następujących grup elementarnych: „sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)”, „murarze i pokrewni”, „kucharze” oraz „ślusarze i pokrewni”. Te grupy zawodowe dominowały nie tylko w napływie i odpływie bezrobotnych, ale również były najliczniejszymi grupami w przypadku stanu bezrobotnych z zawodem w końcu 2016 r. Są to grupy zawodowe o największej rotacji zatrudnienia. Dominują one na rynku pracy w obszarze bezrobocia.
8. Jednym ze wskaźników charakteryzujących zjawiska zachodzące w obszarze napływu i odpływu bezrobotnych jest wskaźnik płynności bezrobotnych. Wskazuje on kierunek i natężenie ruchu bezrobotnych w danym zawodzie lub grupie zawodów. Największą płynnością charakteryzowały się wielkie grupy zawodowe „specjaliści” oraz „rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy”. Jednak zawody z grup zawodów o największej płynności posiadała niewielka liczba bezrobotnych.
9. W 2016 r. zwiększyła się w porównaniu do roku poprzedniego liczba ofert pracy zgłaszanych do powiatowych urzędów pracy. Na potrzeby monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w liczbie dostępnych na rynku ofert pracy

uwzględniono również oferty internetowe, których szacunku dokonano na podstawie prowadzonego dwukrotnie, w kwietniu i październiku 2016 r. badania internetowych ofert pracy. Największa liczba ofert pracy, które pojawiły się na dolnośląskim rynku pracy w 2016 r. dotyczyła wielkich grup zawodowych „pracownicy przy pracach prostych”, „specjaliści”, „robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy” oraz „pracownicy usług i sprzedawcy”. W wielkiej grupie zawodowej „siły zbrojne” odnotowano napływ tylko 1 oferty zatrudnienia. W podziale na grupy elementarne największa liczba ofert pracy wystąpiła dla przedstawicieli grup: „magazynierzy i pokrewni”, „robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani” oraz „sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)”.

10. Oferty internetowe stanowiły 30,6% ofert uwzględnionych w monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w 2016 r. Poprzez ogłoszenia na portalach internetowych najczęściej poszukiwani są pracownicy o wyższych kwalifikacjach („przedstawiciele władz publicznych i wyżsi urzędnicy” oraz „specjaliści”).
11. W ramach monitoringu zawodów prowadzona jest analiza struktury niedopasowania bezrobotnych i ofert pracy, która porównuje dane przygotowane przez Sygnity oraz dane z GUS dotyczące tych aspektów rynku pracy. W 2016 r. najmniejszym wskaźnikiem niedopasowania charakteryzowała się przede wszystkim grupa „siły zbrojne”, dla której ponad wielokrotnie osób deklarowało bycie bezrobotnym wg. BAEL niż średniomiesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych. W przypadku „pracowników biurowych”, „operatorów i monterów maszyn i urządzeń”, „specjalistów” oraz „pracowników usług i sprzedawców” wartość wskaźnika niedopasowania w 2016 r. była większa od jedności, co świadczy o tym, że część pozostających w ewidencji PUP bezrobotnych w badaniu BAEL nie deklarowała chęci podjęcia pracy, bądź pracowała w „szarej strefie”.
12. Z analizy wartości wskaźnika niedopasowania struktury ofert doskonale wynika segmentacja rynku ofert. Pracownicy z wykształceniem wyższym („przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy” i specjaliści”) znacznie częściej poszukiwani są poprzez ogłoszenia internetowe niż w urzędach pracy. W urzędach pracy pracodawcy poszukują najczęściej „pracowników przy pracach prostych”, „operatorów maszyn i urządzeń” oraz „robotników przemysłowych i rzemieślników”.
13. Objęte badaniem popytu na pracę podmioty gospodarcze z Dolnego Śląska zatrudniały w końcu 2016 roku 974,9 tys. osób. W perspektywie lat 2007 – 2016 odnotowano wzrost ogólnej liczb pracujących. W porównaniu do stanu na koniec 2015 r. liczba pracujących wzrosła na Dolnym Śląsku o 30,5 tys. osób, tj. o 3,2%. W 2015 r. odnotowano wzrost liczby pracujących o 5,1% w porównaniu do stanu sprzed roku. Największą liczbę pracujących na koniec 2016 roku zanotowano

w jednostkach reprezentujących takie sekcje gospodarki jak: „przetwórstwo przemysłowe”, „handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle” oraz „edukacja”. W ogólnej liczbie pracujących na koniec 2016 roku najliczniejszymi wielkimi grupami zawodowymi byli specjaliści, pracownicy usług osobistych i sprzedawcy, robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy oraz operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń.

14. W końcu grudnia 2016 roku objęte badaniem popytu na pracę podmioty gospodarcze z województwa dolnośląskiego dysponowały 8,3 tys. wolnych miejsc pracy (6,9 tys. w końcu grudnia 2015 roku). W tym samym okresie w dyspozycji powiatowych urzędów pracy pozostawało 6437 niewykorzystanych ofert pracy, w tym 6392 oferty pracy zarobkowej. Najwięcej wolnych miejsc pracy posiadały jednostki prowadzące działalność w sekcji PKD „przetwórstwo przemysłowe, „handel hurtowy i detaliczny” oraz „informacja i komunikacja”. Pracodawcy w województwie dolnośląskim dysponowali największą liczbą wolnych miejsc pracy dla specjalistów, pracowników usług osobistych i sprzedawców oraz operatorów i monterów maszyn i urządzeń.
15. W 2016 roku w jednostkach objętych badaniem popytu na pracę na Dolnym Śląsku powstało 51,3 tys. nowych miejsc pracy (47,9 tys. nowo utworzonych miejsc pracy w 2015 roku). Przeważały nowe miejsca pracy utworzone w sektorze prywatnym. Najwięcej nowych miejsc pracy powstało w podmiotach prowadzących działalność w sekcjach PKD: „handel hurtowy i detaliczny”, „przetwórstwo przemysłowe”, oraz „działalność profesjonalna, naukowa i techniczna”. Liczba nowo utworzonych miejsc pracy o 7,8 tys. przewyższyła liczbę likwidowanych miejsc pracy w 2016 r.
16. W 2016 r. zidentyfikowano 31 elementarnych grup zawodów deficytowych. Większość zawodów dotyczy osób z wykształceniem wyższym oraz branży informatycznej i finansów i rachunkowości. Przewyższające podaż było także zapotrzebowanie na pracowników magazynowych z uprawnieniami kierowców wózków jezdniowych. Ponadto wśród grup deficytowych znaleźli się specjaliści ds. sprzedaży i pracownicy z wybranych grup zawodów do pracy w przemyśle.
17. Zidentyfikowano także 6 elementarnych grup zawodów zrównoważonych. Znacząca liczba ofert pracy w grupach zrównoważonych dotyczyła osób zatrudnianych jako robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani oraz kasjerzy i sprzedawcy biletów.
18. Nadwyżka wystąpiła w 9 elementarnych grupach zawodów, wśród których najwięcej bezrobotnych pracowało w poprzednio w zawodach z grup elementarnych „robotnicy wykonujący proste prace polowe”, „konduktorzy

i pokrewni” oraz „ustawiacze i operatorzy maszyn do obróbki i produkcji wyrobów z drewna”.

19. W rankingu zawodów deficytowych i nadwyżkowych uwzględniono 56 elementarnych grup zawodów. Wśród pozostałych są grupy elementarne, zawody z których posiadała znaczna liczba bezrobotnych pozostających w ewidencji urzędów pracy w końcu 2016 r. (takie jak „sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)”, dla których odnotowano także napływ znaczącej liczby ofert, „murarze i pokrewni” oraz „ślusarze i pokrewni”), a także grupy w których odnotowano w 2016 r. znaczny napływ ofert pracy (takie jak „magazynierzy i pokrewni”, „robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani”).
20. Obok określonych kwalifikacji zawodowych pracodawcy oczekują od kandydatów do pracy określonych umiejętności i uprawnień zawodowych. Największe niedopasowanie struktury kwalifikacyjno–zawodowej wystąpiło w wielkiej grupie zawodowej „przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy”. W pozostałych grupach lista umiejętności i uprawnień po stronie podażowej i popytowej jest zbliżona, różna jest natomiast ich kolejność, co świadczy o różnych wagach przypisywanych poszczególnym uprawnieniom i umiejętnościom. Pracodawcy przypisują także duże znaczenie umiejętności obsługi komputera i wykorzystywania Internetu, co nie znajduje odzwierciedlenia po stronie podażowej.
21. Analiza liczebności uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych wykazała, że wchodzący za rok na rynek pracy absolwenci nie będą mieli większego wpływu na sytuację w zdiagnozowanych na wcześniejszym etapie elementarnych grupach zawodów deficytowych i nadwyżkowych.
22. Pochodzący z Dolnego Śląska studenci ostatnich lat uczelni wyższych (23,0 tys. studentów) studiowali na 137 kierunkach. Wśród tych kierunków informatyka, zarządzanie kierunki techniczne związane z zarządzaniem produkcją, zarządzaniem zasobami ludzkimi, kierunki elektryczne i elektrotechniczne, nauka języków obcych oraz finanse i rachunkowość reprezentowane są wśród elementarnych grup deficytowych. Jednocześnie kierownicy do spraw finansowych oraz kierownicy do spraw produkcji przemysłowej to grupy elementarne zrównoważone. Duża liczba bezrobotnych pedagogów, ekonomistów i osób, które ukończyły kierunek zarządzanie wskazuje na potrzebę ograniczenia kształcenia na tych kierunkach studiów.
23. W 2016 r. szkoły ponadgimnazjalne ukończyło na Dolnym Śląsku 30,2 tys. osób (31,7 tys. w 2015 r.). Na koniec 2016 r. absolwenci pozostający w ewidencji urzędów pracy stanowili 2,9% ogólnej liczby bezrobotnych, 3,5% na koniec 2015 r. Absolwenci liceów ogólnokształcących stanowili 46,1% wszystkich absolwentów w

roku szkolnym 2014/2015 oraz 28,4% absolwentów pozostających w ewidencji bezrobotnych na koniec maja 2016 r. Dla porównania w roku szkolnym 2013/2014 stanowili oni 47,1% wszystkich absolwentów.

24. Wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów liceów ogólnokształcących wynosił na koniec maja 2016 r. 2,22%. Jest to związane z faktem, że większość absolwentów szkół ogólnokształcących podejmuje dalszą naukę. Niepokojący jest wysoki, bo wynoszący 10,81% na koniec maja 2016 r. wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów zasadniczych szkół zawodowych, co może świadczyć o niedostatecznym przygotowaniu do podjęcia pracy lub niedostosowaniu kwalifikacji do potrzeb rynku pracy części absolwentów tego poziomu kształcenia. Najwyższy wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród bezrobotnych koniec grudnia 2016 r. wystąpił dla grupy zawodowej z tego rankingu dotyczył „spedytorów i pokrewnych” i wynosił 53,42%. Należałoby sprawdzić, na ile program nauczania na poziomie szkolnictwa ponadgimnazjalnego odpowiada wymaganiom pracodawców oferujących pracę w zawodach z tej grupy elementarnej. Być może potrzebne są także dodatkowe szkolenia dla bezrobotnych z tej grupy zawodowej.
25. Uzupełnieniem obrazu zmian zachodzących na lokalnym i regionalnym rynku pracy jest analiza zatrudnienia w oparciu o badanie kwestionariuszowe przedsiębiorstw, przygotowywane przez powiatowe urzędy pracy. W 2016 r. wszystkie 30 powiatów województwa dolnośląskiego przeprowadziło badanie kwestionariuszowe. We wszystkich powiatach zanotowano dodatnią wartość wskaźnika zatrudnienia netto, co wskazuje na korzystną sytuację przedsiębiorstw w obszarze zatrudnienia. Najwyższe wartości wskaźnika wystąpiły w powiatach: głogowskim oraz legnickim grodzkim.
26. Zgodnie z założeniami metodologii konstrukcja długoterminowych prognoz rynku pracy, przydatnych z punktu widzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych, opiera się przede wszystkim na prognozie liczby pracujących oraz jej struktury zawodowej w perspektywie 5-letniej. We wszystkich powiatach województwa dolnośląskiego ujętych w badaniu prognozowany niewielki jest wzrost zatrudnienia, najniższy w powiecie wołowskim.

Uwaga: W niektórych tablicach sumy składników struktury procentowej mogą różnić się o 0,1% od 100% natomiast w tabelach zawierających dane średnio miesięczne suma może być różna o 1 od sumy poszczególnych wierszy. Wynika to z zaokrągleń do 0,1% oraz do 1 dokonywanych przy wyliczeniach.

Ewa Grzebieniak

Dyrektor DWUP

Opracowano w Wydziale Analiz i Statystyki Rynku Pracy
Dolnośląskiego Wojewódzkiego Urzędu Pracy
Wrocław, czerwiec 2017 r.